

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

2ND CLASS MAIL
APRIL 27 1993

Vol. LXXXIV Kaina 35 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, BALANDIS - APRIL 27, 1993

Nr. 79

Žinios iš Lietuvos - Elta

Krikščionys demokratai nori krypti į Vakarus, ne į Rytus

Vilnius, balandžio 26 d. (Elta) — Lietuvos Krikščionių demokratų partijos trečioje konferencijoje, vykusioje Vilniuje praėjusį savaitgalį, partijos vicepirmininkas Algirdas Saudargas padarė pranešimą apie LKDP politinę padėtį ir jos politiką. Ataskaitinį pranešimą padarė partijos valdybos pirmininkas Povilas Katilius. Konferencijoje dalyvavo Europos Krikščionių demokratų Unijos generalinis sekretorius Thom Jansen. Lietuvos išeivijos krikščionių demokratų vardu sveikinimo žodį tarė Kazys Ėringis.

Konferencijoje pažymėta, kad LKDP jau tapo jėga, pripažinta tarptautiniu mastu. Buvo eita nuosekliai, neužsisiklindžiant nuo jaunimo, bet kartu griežtai laikantis krikščioniškosios demokratijos principų. Ir toliau reikia telkti intelektą, burti jaunimą. LKDP turi 12% rinkėjų. Būtina sukurti mechanizmą, kad partija galėtų gerai žinoti padėtį Lietuvoje, žmonių nuomonę vienu ar kitu klausimu. Tuos žmonių interesus, kurie neprieštarauja krikščioniškosios demokratijos principams, LKDP pasizada ginti.

LKDP trečioje konferencijoje priimta keletą rezoliucijų, jų tarpe dėl gresmės demokratijai Lietuvoje ir dėl naftos terminalo. Pastarosios esmės tokia: terminalas turi būti statomas greitai, jis turi būti Lietuvoje.

Rezoliucijoje dėl Lietuvos įjungimo į Rusiją pavojaus sakoma, kad įvairiomis sutartimis „visų su visais“, išlaikant priklausomybę nuo Rusijos energetinių išteklių monopolio, Rusija siekia išplėsti realias Nepriklausomų Valstybių Sandraugos ribas, įtraukti ir Baltijos valstybes. Konferencija pavėdė LKDP vadovybei ir frakcijai Seime reikalausti iš Lietuvos vyriausybės ir kitų valstybės įstaigų bei pareigūnų išsamios informacijos ir viešumo apie rengiamus sprendimus, konkrečius žingsnius santykiuose su Rusija bei NVS. LKDP pozicija tokia: neatmetant bendradarbiavimo su Rytais, Lietuva turi siekti įsijungimo į Europą. Išrinkta LKDP taryba ir valdyba. Valdybos pirmininku išrinktas Povilas Katilius, pirmuoju vicepirmininku Algirdas Saudargas.

Prezidentas lankosi Suvalkijos ūkiuose

Prezidentas Algirdas Brazauskas praėjusį penktadienį lankėsi Prienų ir Marijampolės rajonuose, susitiko su ūkininkais, žmonėmis iš bendrovių. Bendrovių vadovai skundėsi prezidentui, kad grąžinant žemę tikriesiems savininkams, vis mažiau jos lieka bendrovėms. Bendrovėms trūksta žemės, žemdirams — darbo, tad jų algos vos siekia 3,000 talonų per mėnesį. Birštono bendrovėje, pavyzdžiui, pieno savikaina yra 53 talonų, o jis parduodamas po 30 talonus, nes brangiau niekas

nemoka. Grynas nuostolis. „Nuvažiavus į laukus“, rašoma apie prezidento vizitą „Tiesos“ laikraštyje, — širdį suspaudė drėkinimo sistema. Kas jos laukia? Kaip ją išdalinti dalimis? Sistema buvusi tarybiniam ūkiui brangiai kainavo. O teritorija apima net keliems ūkininkams pagal nuosavybės teisę priklausančias žemes ir jie nori jas atsiimti, patys ūkininkauti.

Prezidentas aplankė Prienų rajone ūkininkų Jono ir Laimos Gradeckų sodybą. Gavę 33 ha žemės, naujieji ūkininkai nuo 1989 m. įsigijo visą žemės ūkio techniką, įsirengė technikos kiemą, baigia pasistatyti labai gražų gyvenamąjį namą. Tvarė — 24 kaulės, dvi melžiamos karvės, 11 veršelių. Aštuonerių metų sūnus Paulius pasakė, kad jau ir jis moka vairuoti traktorių ir pademonstravo prezidentui savo sugebėjimus. Net ir tokiais sunkiais laikais kaip pernai (baisūs karščiai) Gradeckai prikūlė po 40 centnerių iš hektaro.

„Sunku gyventi kaimo žmogui“, pasakė A. Brazauskas apie savo kelionę po Suvalkiją, „tačiau pasiryžimo, tikėjimo ir noro dirbti užtenka“. Artimiausiu metu Seimas turėtų svarstyti pasiūlymus, kad savarininkas galėtų išnuomoti bendrovei savo žemę ilgesniam laikui — 10-12 metų.

Lito istorija buvo valstybinė paslaptis

Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras A. Paulauskas pasirašė pareiškimą dėl „lito istorijos“ ir konkrečiai dėl „Respublikos“ laikraštyje paskelbtų ekspertų komisijos išvadų šiuo klausimu. Iš tų reportažų visuomenė sužinojo apie nekokybiškumą litos, o valdžia ir Lietuvos Bankas pagrįstai susirūpino, kaip ši slapta informacija pateko pašalininiams asmenims ir buvo paskelbta visuomenei. Pareiškime pripažįstama, kad minėta informacija tiesų yra „tokia, kokią numato vyriausybės patvirtintas valstybinės paslaptį sudaranti žinių sąrašas, todėl pagal spaudos ir kitų masinės informacijos priemonių įstatymo 6 str. yra neskelbtina. To paties įstatymo 32 straipsnis numato, kad už valstybinių ar kitų įstatymo saugomų paslaptį skelbimą kalti asmenys atsako pagal įstatymus. Tačiau toks įstatymas nėra priimtas ir klausimas dėl „Respublikos“ laikraščio redaktorių baudžiamosios atsakomybės už valstybinių paslaptį skelbimą negali būti keliamas“.

Generalinė prokuratūra supranta, kad ekspertų komisijos išvadų paskelbimas spaudoje, atskleidžiant litą gamybos technologiją, sudaro sąlygas šios valiutos klastojimui ir gali būti padaryta didelė žala valstybės ir visuomenės interesams, dėl to iškelta baudžiamoji byla. Minėtas ekspertizės aktas buvo surašytas 4 egzemplioriais ir adre-

Šiaurinės Etiopijos provincijoje Eritrejoje fabriko darbuotojai išėjo iš darboviečių iš džiaugsmo, jog Eritrejoje pravaistas referendumas, ar Eritreja turi atsisukti nuo Etiopijos, parodė daugumos Eritrejos gyventojų valią, kad ji turi būti nepriklausoma. Eritreja jau de facto yra nepriklausoma nuo 1991 m. gegužės mėnesio, kai buvo nuversta marksistinė Etiopijos valdžia. Bet šis referendumas davė oficialią pabaigą 30 metų trukusiam eritriečių sukilimui, bandant atsiskirti nuo Etiopijos. Tuo tarpu balsavimas vyksta dar tris dienas, bet nelieka klausimo dėl balsavimo rezultato.

Šv. Tėvas lankėsi Albanijoje

Tirana, Albanija, balandžio 25 d. (NYT) — Popiežius Jonas Paulius II sekmadienį lankėsi Albanijoje, kurios dauguma gyventojų yra musulmonai. Sostinėje Tirana jo kalbos klausė 100,000 žmonių minia, o po jos jis fotografavosi su Motina Terese iš Kalkutos, kuri yra albanė, ir Albanijos prezidentu Sali Berisha ir jo žmona.

Škoder mieste, kuriame gyvena didžiausia dalis to krašto katalikų, 1967 m. uždraudęs religiją, prezidentas Enver Hoxha katedrą paverė sporto sale. Dabar grąžinta katalikams, ji vėl yra Albanijos katedra — didžiausia Balkanuose. Kai į katedrą įžengė popiežius ir raudonais drabužiais vilkintys kardinolai ovacijos buvo triukšmingesnės, negu bet kurio komunistinio futbolo žaidynių metu. 80,000 gyventojų turinčiame Škoder mieste prasidėjo Albanijos komunistinis atgimimas. Ten pirmą kartą 1990 metais jaunimas bandė nuversti Stalino stovylą ir tūkstantčiai žmonių susirinko į nelegaliai suorganizuotas Mišias.

Tik 13% Albanijos gyventojų — 3,3 milijonai — yra katalikai, apie 18% yra ortodoksai ir apie pusė yra musulmonai. Likusiųjų dauguma neišpažįsta jokio tikėjimo. Šis mišinys tęsiasi ir kaimyninėje Serbijoje, su kuria Albanija rėša jos Kosovo provincijoje gyvenanti albanų dauguma. Ten musulmonų albanų daugumą valdo ortodoksų serbų mažuma.

„Serbai darosi vis jautresni apie bet kokius mūsų pasisakymus“, pasakė vienas Vatikano pareigūnas, prašęs pavardės neminėti. Ir pats popiežius tik netiesioginiai smerkė karą buvusioje Jugoslavijoje, nors kalbėdamas Romoje daug stipriau yra pasisakęs.

suotas visiems tuometinio Lito komiteto nariams. Vienas egzempliorius saugomas Lietuvos ekspertizės institute. Yra žinoma, kad su akto turiniu yra susipažinę daugiau žmonių, net ir „Lietuvos ryto“ redakcijos darbuotojai. Visos šios aplinkybės tiriamos ir, kol nebaigtas tardymas, generalinė prokuratūra prašo visų susilaikyti nuo išankstinių viešų kaltinimų.

Tad kalbėdamas šimtąsiantinei miniai sostinėje Tiranoje, jis tik užsiminė konfliktą tarp skirtingų tikybinių grupių, sudarydamas vaizdą, jog gal pataria Albanijai nesikišti į albanų problemą Kosovo provincijoje, kad neišvengtų į karą su Serbija.

„Tikra religinė laisvė vengia netolerantiškumo bei sektantizmo pagundų“, kalbėjo pop. Jonas Paulius II. „Neleiskite savo stipriai jaučiamam tautiškumui degeneruoti į netolerantiškumą, agresyvią nacionalizmą, kuris ir šiandien pareikalauja daugybę aukų ir kursto plėšrią neapykantą keliuose regionuose pasaulyje, kai kuriuose visai netoli iš čia“, jis sakė.

Daug atviriau kalbėjo Albanijos prezidentas Sali Berisha.

Rusijos gynybos ministras kaltinamas korupcija

Maskva, balandžio 22 d. (NYT) — Vos tris dienas prieš Rusijoje vyksiantį referendumą, kuriame gyventojai pasisakys, ar jie patenkinti prezidento Boris Jelcino valdymu, vienas jo vyriausybės narių — gynybos ministras Pavel Gračev buvo apkaltintas neteisėtu Rusijos kariuomenės turto pardavine jėga buvusioje Rytų Vokietijoje.

Gynybos ministrą į teismą traukia Rusijos generalinis prokuroras Valentin Stepankov, vos kelias dienas po to, kai prezidentas valdžios viceprezidentas Aleksandr Ruckoi, kalbėdamas Rusijos Aukščiausioje Taryboje, įvairius Jelcino vyriausybės narius apkaltino korupcija. A. Ruckoi, buvęs pilotas Rusijos oro pajėgose, yra atsiskyręs nuo Jelcino ir pasakęs, kad kituose prezidentiniuose rinkimuose jis pats kandidatuotų į prezidentus.

Nuo tos piktos viceprezidento kalbos, korupcija Jelcino valdžioje buvo pagrindinė jos opoentų tema, ruošiantis referendumui. Kalbėdamas Aukščiausiojoje Taryboje A. Ruckoi ilgai kalbėjo apie neteisėtus iš Vokietijos išvykstančius Rusijos kariuomenės turto pardavine jėga, netiesiogiai duodamas supti, jog valdžios nariai aktyviai stengėsi nuslėpti tokius valdžios piktnaudžiavimus. Ruckoi kalboje žadėjo visus savo

„Sventasis Tėvas atvyko šiandien į Balkanus šiuo metu, kai netoli nuo mūsų, Bosnijoje ir Herzegovinoje kriminaliniai demonai vykdo žiaurias skerdynes ir etninį švarinimą, naikina ištisą tautą. Niekuomet negalima leisti etniniam švarinimui pašalinti albanų iš savo teritorijos; tvirtiname, jog šio regiono krizė nebus išspręsta, neišsprendus ir Kosovo albanų problemos“.

Bet tai ne vienintelis Albanijos rūpestis. Skurdas yra toks didelis, jog 60 mylių automobilių važiuojant reporteris žaliuose laukuose tematė vieną traktorių, o visur žemė buvo dirbama ranka, jaučių traukiamais plūgiais, vežimais. Bet katedroje, talpinančioje 2,500 žmonių, sekmadienio Mišiose reguliariai nesutelpa žmonės.

parodymus perduoti generaliniam prokurorui.

Tuoju po A. Ruckoi kalbą sakė ir generalinis prokuroras V. Stepankov, kuris taip pat paskutiniuoju metu pradėjo Jelciną ir jo valdžią kritikuoti. Jis sugebėjo labai greitai — vos porą dienų po Ruckoi kalbos — sudaryti bylą prieš gynybos ministrą Gračev. Jelcino palaikytojai šią bylą vadina politiniu manevravimu.

Itar-Tass žinių agentūros paskelbtame pareiškime gen. prokuroro Stepankovo įstaiga sakosi turinti naujus parodymus apie „oficialių pareigų piktnaudžiavimą“ Rytų Europoje esančių sovietinių dalinių, vadinamosios Vakarų grupės vadų bei kitų Gynybos ministerijos pareigūnų, imtinai ir paties gynybos ministro Pavel Gračev, piktnaudžiavimus.

Gynybos ministro Gračev, kuris šio ieškinio iškėlimo metu lanke Rusijos kariuomenės dalinius Sibire, nebuvo galima pasiekti, kad jis pasisakytų dėl kaltinimų. Bet gen. Gračev kariuomenės prašo laikytis neutraliai Jelcino ir parlamento politinėse varžybose. Gen. Gračev, kurį Jelcinas paskyrė į tas pareigas ir kuris yra laikomas Jelcino rėmėju, bijo, kad po referendumo Jelcinas nebandytų prarasti reformas, grąšindamas panaudoti kariuome-

Dauguma rusų pasitiki Boris Jelcinu

Maskva, balandžio 25 d. (NYT) — Atrodo, kad Rusijos balsuotojai parodė tvirtą pasitikėjimą prezidentu Jelcinu, bet balsavimo punktam dar ne visur užsidarius, abi pusės jau pradėjo ginčius dėl rezultatų teisingumo.

Pirminiai duomenys rodo, kad labai didelis procentas balsuotojų dalyvavo ir išreiškė tvirtą paramą Jelcinui, taip pat stipriai reikalaujanti naujų rinkimų į Rusijos Liaudies Deputatų Kongresą. Pastarasis šiais metais stipriai pastojų kelia Jelcino norimoms prarasti reformas ir beveik jį atstatydino.

Apklausa rodo pasitikėjimą

Oficialūs pirminiai duomenys nelaukiami iki pirmadienio, o galutinis rezultatas bus pateiktas tik gegužės 5 d. Bet iš balsavimo punktų išsekančių balsuotojų apklausimas 16-oje miestų parodė, jog žmonės stipriai remia Jelciną.

Tas pats Itogi žinių televizijos pravaistas apklausinėjimas parodė, kad dėl pirmo klausimo referendume — ar balsuojantis pasitiki prezidentu Jelcinu — 75% balsavo taip, 24% — ne. Dėl antro klausimo — ar remia Jelcino vedamą ekonominę reformą — 67% pasisakė teigiamai, 32% — neigiamai. Į trečią klausimą, ar nori greitai turėti prezidentinius rinkimus, tik 24% atsakė teigiamai, bet į ketvirtą klausimą — ar nori greitai turėti rinkimus į Liaudies Deputatų Kongresą 78% atsakė taip ir tik 20% — ne.

Dvi valandas po to, kai užsidarė paskutinis balsavimo punktas, iš vietovių ateinantys pranešimai parodė, kad balsavo daugiau, nei 60% visų balsuotojų ir tas procentas tebeaugo, pranešimams plaukiant į centrą. Jau vien tai buvo didelis laimėjimas Jelcinui, nes jo priešininkai įvairiais būdais bandė stabdyti referendumą ir pranešavo, kad rinkimuose dalyvaus tik mažas skaičius balsuotojų.

Pasirodė, kad tik dviejuose vietovėse dalyvavo mažas skaičius balsuotojų: Tatarstane, kuris šiuo metu reikalauja daugiau autonomijos, ir Čečenija, kuri neseniai pasiskelbė nepriklausoma respublika.

Dvikova tarp Kongreso ir prezidento tęsis

Pagal Konstitucinio teismo nustatytas taisykles, atrodo, kad Jelcinas pasirodys aiškiu laimėtoju, bet klausimas apie naujus rinkimus reikalavo, kad už juos pasisakytų bent pusė visų balsuotojų, ne tik pusė,

nės jėga.

Generalinio prokuroro pareiškime taip pat rašoma, kad konservatorių nekenčiamas, įtakingas Jelcino patarėjas Genadij Burbulis bus apklausi-nėtas ryšium su kita korupcijos byla — kontrabanda siuntinėjimo vadinamojo raudonojo gyvsidabrio, kurį Vakarų mokslininkai laiko beverčiu.

Praėjusį ketvirtadienį nebuvo aišku, ar šie ieškiniai paveiks referendumo rezultatus.

Nors prez. Jelcinas yra pripažinęs, kad jo valdžioje yra šiek tiek korupcijos, jis pabrėžia, kad nėra tiek daug, kiek A. Ruckoi sako.

dalyvavusių rinkimuose, taigi teigiamai turi pasisakyti apie 53 milijonai žmonių. To klausimo galutinė išvada nėra taip aiški. Jei nebūtų pakankamai balsų rinkti naują Liaudies Deputatų Kongresą, dabartinis kongresas liks iki 1995 metų, o Jelcino prezidentinė kadencija tęsiasi iki 1996 metų.

Tad kadangi pasitikėjimo pareiškimas prezidentu Jelcinu neturi teisiškai įpareigojančių išdavų, o klausimas dėl naujų rinkimų į Kongresą gali ir nepraeiti, atrodo, kad ateityje arši dvikova tarp prezidento ir Kongreso bus neišvengiama.

Nepaisant, kaip tvirtai Jelcinas laimėtų, jo didžiausias uždavinys, laimėjus referendumą, bus kaip praktiškai panaudoti savo nauda, kovojant su Kongresu, teisiškai neįpareigojanti balsuotojų pasitikėjimo pareiškima. Gi Kongresas pagal dabartinę Konstituciją turi beveik neribotas galias ir Konstitucinio teismo pirmininkas Valery Zorkin dažniausiai palaikė Kongreso, ne prezidento pusę teismui iškeltuose klausimuose.

Tik trumpalaikė ramybė

Vienas žymus teisininkas pranešavo: „Kai tik paskelbs rezultatus, iškils interpretacijų karas. Pirmiau dėl pačių rezultatų, paskiau jau apie platesnius, rezultatų iškeltus klausimus. Taigi, (ginčijantis dėl rezultatų) bus palyginti trumpas laikas, kai valdžia galės ramiai veikti, o paskiau teks vėl rimtai grumtis su Kongresu dėl valdžios.“

Dar prieš referendumą Kongreso pirmininkas Ruslan Chabulov pareiškė, jog jis referendumo rezultatus laikys tik „patariamais“. Paprašytas pasisakyti po to kai pats balsavo referendume jis pasakė: „Net ir jei 100% pareiškų pasitikėjimą prezidentu, jis vis tiek neturi teisės savarankiškai keisti Konstitucijos“. Jis taip pat padėjo pamatus priekaištams apie balsavimo teisingumą, pasakydamas, jog jau yra pranešimų apie balsų klastojimus kai kuriose vietovėse. Jis pirmadieniui yra suaukęs Rusijos Aukščiausiosios Tarybos sesiją apsvaistinti referendumo rezultatus.

Prieš rinkimus prez. Boris Jelcinas žadėjo sugriežtinti savo valdžią, kad geriau vyktų reformos, ir rudenį paskelbtų naujus Kongreso rinkimus. Bet tuo tarpu neišku, ar galės savo antrąjį pažadą įvykdyti, jei už juos nepasisakys pakankamai balsuotojų.

KALENDORIUS

Balandžio 27 d.: Tertulijonas, Zita, Aušrelė, Gotautas.
Balandžio 28 d.: Šv. Petras Chanel, Valerija, Vitalis, Rimgaile, Vygantas.

ORAS CHICAGOJE

Antradienį saulė tekejo 5:53, leisis 7:44. Temperatūra dieną 64 F (17 C), saulėta, ir pavakare darosi debesuota, naktį tikimasi lietaus su perkūnija, 46 F (8 C) laipsnių temperatūra.

Trečiadienį saulė tekės 5:52, dalinai saulėta, galimybė lietaus, truputį vėsiu.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

KATARAKTOS KLAUSIMU

DR. R. SIDRYS

Iš visų Amerikoje atliekamų chirurginių operacijų skaičiumi pirmoje vietoje stovi kataraktos operacija. Ją Amerikoje per metus padaroma apie 400.000. Todėl nenuostabu, kad žmonės domisi šia liga, jų tėvai arba seneliai daugelis kataraktą savo akyse nešioja arba ji jau išoperuota.

Katarakta yra ypatinga liga, jeigu iš viso galima ją vadinti liga. Teisingesnis apibūdinimas būtų senatviškas sutrikimas. Katarakta paliečia tik vieną organą — akies lęšiu, kuris yra pusės žirnio didumo ir glūdi akies viduje. Sveikoje akyje lęšius yra visiškai skaidrus, jis atitinka tą pačią paskirtį, kaip foto aparato objektyvas: šviesos spindulius jis suglaudžia ir sukuria tinklinę. Lęšiuko pagalba tinklainėje atsiranda labai sumažintas, bet ryškus, regėjimo lauko vaizdas. Lęšiuko akyje prilaiko mažyčiai pasaitai, kurie jungiasi su mažu apskritu raumenėliu, supančiu lęšiuką. Jauno žmogaus akyje tas raumuo, patempdamas bei atleisdamas pasaitus, keičia lęšiuko formą, tuo pritaikdamas akį tolimam bei artimam žiūrėjimui. Žmogui esant, lęšiukas laipsniškai praranda elastingumą, sustangrėja ir nebegali taip gerai sukurti spindulių ir tinklinę, kaip anksčiau. Žmogus tai pajunta tarp 40 ir 50 metų, tenka įsigyti pirmuosius akinus skaitymui.

Ilgiau gyvenant, dažnai lęšiuko skaidrumas sumažėja, susidrumscia, atsiranda katarakta. Ne kiekvieną žmogų ji paliečia, nors, jei žmonės gyventų iki 120 metų, katarakta turbūt išsivystytų visų akyse. Nėra vieno aiškaus atsakymo, kas sukelia senatvinę kataraktą. Priežastis būna aiški tik kai kuriais ypatingais atvejais. Jei būna tiesiogiai pažeistas lęšiuko apvalkalas, katarakta susidaro per keletą valandų. Sukrečiandžio pobūdžio sužeidimas, kaip galvos su trenkimais, irgi gali sukelti kataraktą, bet tada ji išsivysto pamažu, per kelis mėnesius. Ligos, paliečiančios akies vidų, dažnai sukelia kataraktą, taip pat rentgeno spinduliai bei branduolinių spindulių. Daug atominio mokslininkų, dirbančių prie ciklotrono, kai tas mokslas tik atsirado ir pavojus nebuvo žinomas, gaudavo kataraktas akys, nors buvo jauno amžiaus. Kataraktos dažniau atsiranda diabetiko akyse, tų, kurie nesugeba savo ligos gerai apvaldyti.

Senatvinės kataraktos priežastis, nors ir tiksliai neapibūdinama, tikriausiai yra audinio susidėvėjimas bei medžiagų apykaitos tarša. Tai rodo ir faktas, kad juo ilgiau žmogus gyvena, tuo didėja galimybė jam išsivystyti kataraktą. Šiuo metu, išskyrus vieną išimtį, neįmanoma pacientui patarti, kaip gyvenime išvengti senatvinės kataraktos. O išimtis buvo nustatyta visai neseniai, tik praėjusiais metais. Harvard universiteto tyrinėtojai rado, kad rūkoriai vyrai gauna kataraktas 30 procentų dažniau negu nerūkiantys, o rūkančios moterys — net 50 procentų dažniau. Tai nėra šiaip sau mediciniškas gandas, kurie taip dažnai pasitaiko laikraščių skiltyje. Šis atradimas paaiškėjo, suvedus statistikas iš 20.000 pacientų ir yra tikras

medicinos žingsnis į priekį. Kam sveikata brangi, tas turi atsipalaiduoti nuo tabako vergovės.

Vienintelis kataraktos simptomas yra regėjimo sutrikimas. Skausmo bei kitokių bendrų ligos reiškinių ji nesukelia. Tačiau regėjimo nustojimas gali pasireikšti įvairiomis formomis. Jei katarakta paliečia lęšiuko branduolį (*Cataracta nuclearis*), regėjimą aptraukia rūkas, tolydžio vis trūkstantis. Jei katarakta atsiranda žievėje (*Cataracta corticalis*), ji dažniausiai atrodo kaip ratas su stipiniais. Žlibumas tada išplinta dėmėmis, kartais tokie pacientai mato dvigubą vaizdą. Katarakta lęšio centre (*Cataracta poleris*) skiriasi tuo, kad tokie pacientai neblogai mato prieblandoje, bet ryškioje šviesoje, saulėtą dieną vyzdžiai susitraukia, uždengia skaidrias lęšio dalis, ir regėjimas žymiai pablogėja.

Tačiau būtam klaidinga ir pavojinga pačiam pacientui nustatyti sau diagnozę. Tiesa, katarakta yra dažniausiai pasitaikanti akių liga, tačiau akių ligų yra priskaitoma apie 400. Tik oftalmologas gali nustatyti, ar regėjimo silpnumas yra kataraktos padarinys, ar gal yra kita liga, reikalaujanti skubaus gydymo, kurio užvilkinimas baigtųsi tragiškai.

Katarakta skubaus gydymo niekuomet nereikalinga. Yra išimčių, bet ir jas gylintis čia nėra verta. Paprastai katarakta auga pamažu, trunka mėnesiai ir metai, kol žlibumas ima trukdyti normalų gyvenimą. Dažnai katarakta auga trūkčiodama, pamažu siek tiek, sustoja ir nesikeičia metus, kitus, o katarakta turbūt išsivystytų visų akyse. Nėra vieno aiškaus atsakymo, kas sukelia senatvinę kataraktą. Priežastis būna aiški tik kai kuriais ypatingais atvejais. Jei būna tiesiogiai pažeistas lęšiuko apvalkalas, katarakta susidaro per keletą valandų. Sukrečiandžio pobūdžio sužeidimas, kaip galvos su trenkimais, irgi gali sukelti kataraktą, bet tada ji išsivysto pamažu, per kelis mėnesius. Ligos, paliečiančios akies vidų, dažnai sukelia kataraktą, taip pat rentgeno spinduliai bei branduolinių spindulių. Daug atominio mokslininkų, dirbančių prie ciklotrono, kai tas mokslas tik atsirado ir pavojus nebuvo žinomas, gaudavo kataraktas akys, nors buvo jauno amžiaus. Kataraktos dažniau atsiranda diabetiko akyse, tų, kurie nesugeba savo ligos gerai apvaldyti.

Senatvinės kataraktos priežastis, nors ir tiksliai neapibūdinama, tikriausiai yra audinio susidėvėjimas bei medžiagų apykaitos tarša. Tai rodo ir faktas, kad juo ilgiau žmogus gyvena, tuo didėja galimybė jam išsivystyti kataraktą. Šiuo metu, išskyrus vieną išimtį, neįmanoma pacientui patarti, kaip gyvenime išvengti senatvinės kataraktos. O išimtis buvo nustatyta visai neseniai, tik praėjusiais metais. Harvard universiteto tyrinėtojai rado, kad rūkoriai vyrai gauna kataraktas 30 procentų dažniau negu nerūkiantys, o rūkančios moterys — net 50 procentų dažniau. Tai nėra šiaip sau mediciniškas gandas, kurie taip dažnai pasitaiko laikraščių skiltyje. Šis atradimas paaiškėjo, suvedus statistikas iš 20.000 pacientų ir yra tikras

ITAMPA IR HUMORAS

Jungtinių Tautų Tarptautinė darbo organizacija (ILO) praneša, kad pasaulyje dabar sparčiai didėja darbo metu sukeliamą įtampą, kuri pasiekusi kone epidemijos proporcijas („Chicago Tribune“, 1993.III.23). Nuo įtampos („job stress“) kenčia ne tik atsakingus ir protinius darbus dirbantieji, bet ir paprasčiausius užsiėmimų darbininkai. Pvz., restoranų padavėjos Švedijoje, mokytojai Japonijoje, pašto tarnautojai Amerikoje ir kitų profesijų bei užsiėmimų darbininkai visose pasaulio šalyse pradeda turėti vis daugiau įtampos simptomų. Prieš šios priežasties įtampos prisideda ilgose darbo valandose, nauja technika ir jos įsisavinimas, menkas atlyginimas, kurio dažnai nepakanka pragyvenimui, nuolatinė baimė, kad žmogus gali netekti darbo.

Įtampos simptomai: dažnos nelaimės darbovietėje, neišaiškinti ir dažni darbininkų susirgimai, nepajėgumas tvarkytis su naujomis situacijomis. Yra pasitaikę nemažai atvejų, kad darbininkas, paveiktas įtampos, griebiasi smurto veiksmų prieš savo darbdavį ar bendradarbius. ILO darbo įtampos ekspertas dr. Vittorio G. Di Martino tebisi, kad „Darbo įtampos epidemija plečiasi paprastų darbininkų tarpe, nes praėjusieji simptomai daugiausia pasireiškėdavo tarp įstaigų tarnautojų ir kitų, vadinamų „baltarankių“.

Jis vadina darbo įtampą dvi- dešimtojo šimtmečio jėga. ILO apskaičiuoja, jog vien JAV darbo įtampos paveikti darbininkai darbdaviams kainuoja apie 200 bil. dolerių kasmet, jeigu įskaiciuojamas praleistos dienos, sumažėjęs darbingumas, apdraudos mokesčiai ir išlaidos gydytojams bei vaistinėms, ypač kai darbininkui įtampa išsuka kraują kraujo spaudimą ir net širdies ataką.

Darbo įtampa Japonijoje yra taip išplitusi, kad mirčiai nuo persidirbimo pavadinti sukurta terminas — „karoshi“. Apie 40% japonų tiki, kad jie mirs nuo persidirbimo. Dr. Di Martino nuomone, dažnai ne pats darbas sukelia darbininkų įtampą ir sveikatai pavojų, bet jausmas, kad darbininkas neturi jokios kontrolės savo darbe, kad viskas priklauso nuo darbdavio, o darbininkas tampa lyg kažkokiu automatu, betiesiu robotu.

Su darbo įtampa darbdaviai, kuriems gal ne tiek rūpi darbininkų sveikata, kiek prarastos dėl jų ligos pajamos, stengiasi kovoti ir tą įtampą sumažinti įvairiais būdais: malonesne darbovietės aplinka, neilgomis, bet dažnesnėmis pertraukomis, muzika, mankšta ir trumpais susirinkimais, kurių metu darbininkai turi progą pasakyti savo rūpesčius.

Kol kas visi kovos su įtampa metodai darbovietėse yra įvedami tik darbdavių gera valia, todėl platesniu mastu darbininkų sveikatingumui ne- daug turi įtakos.

Įtampos sumažinimas svarbus ne tik dirbantiems už savo namų sienų, bet visiems žmonėms, nes, kaip minėta, toji įtampa paprastai sukelia ir fizinius simptomus, galinčius sudaryti net gyvybei pavojų.

Medicinos pasaulyje įtampą mažinantys metodai (be cheminių priemonių, t.y. vaistų pagalbos) nuolat tiriami, kartais imantis ir labai nemediciniškų priemonių. Rush-Presbyterian-St. Luke ligoninėje Čikagoje pastebėta („News Tips“, Feb./March), kad humoras yra labai veiksmingas įtampos mažintojas. Kiekvieną kartą, kai žmogus pasakoja anekdotą, skaniai nusijuokia, jo dvasia nuskaidrėja, minutei įtampa atsileidžia, smegenys pailsi. Žmonės, kurie sugeba (arba prisiverčia išmokti) ir gyvenimą, o tuo pačiu ir įtampą, pažvelgti iš humoristinės pusės, tuo būdu bent trumpam laikui atsipalaiduoja, mažiau turi darbo įtampos ligos simptomų, ilgiau gyvena.

Minėtos ligoninės dr. Lisa Rosenberg „humoro seminarus“, mažinančius darbo įtampą, dažnai rengia ligoninės personalui, ypač gailestingoms seserims ir kitiems, kurių darbas susijęs su didele įtampa bei atsakomybe. Dr. Rosenberg tvirtina, kad humoras veikia labai teigiamai, o tie seminarai — populiarūs.

NAUJI TYRIMAI
PROSTATOS VĖŽIUI
PASAULINTI

Moterys, ypač vyresnio amžiaus, dažnai suseraga krūtų vėžiu, o vyrai — prostatos. Po 60 metų amžiaus vyrų pavojaus gauti prostatos vėžį smarkiai padidėja. Iki šiol paprasčiausia ir efektingiausia kova su prostata vėžiu buvo operacija, tačiau nuolat ieškoma naujų būdų pacientą nuo šios ligos išgelbėti. Čikagoje veikianti Rush-Presbyterian-St. Luke ligoninė bando naują procedūrą prostatos vėžiui sustabdyti.

Sergančių šios rūšies vėžiu pacientų prostatos ląstelės, palietos vėžio, yra „sušaldomos“ (procedūra vadinama „cryosurgery“). Ar toks sušaldymas sunaikina vėžį visiškai, ar jis po kiek laiko vėl atsigauna, dar nėra galutinai nustatyta, nes šis metodas tebėra tyrimų stadijoje. Bent tuo tarpu užšaldymo veiksmingumas teikia viltį: iš tirtųjų 100 vyrų su prostatos vėžiu po

„cryosurgery“ 85-kiuose vėžys buvo sunaikintas. Tyrimai tęsiasi toliau su didesne grupe prostatos vėžiu sergančių vyrų. Jėgu tyrimai bus sėkmingi, ateityje ši procedūra galės pakeisti sunkią ir gan pavojingą prostatos vėžio operaciją. (Rush-Presbyterian-St. Luke's Medical Center „News Tips“, 1993 vasario-kovo mėn.)

IR TUOMET BUVO
VARGO

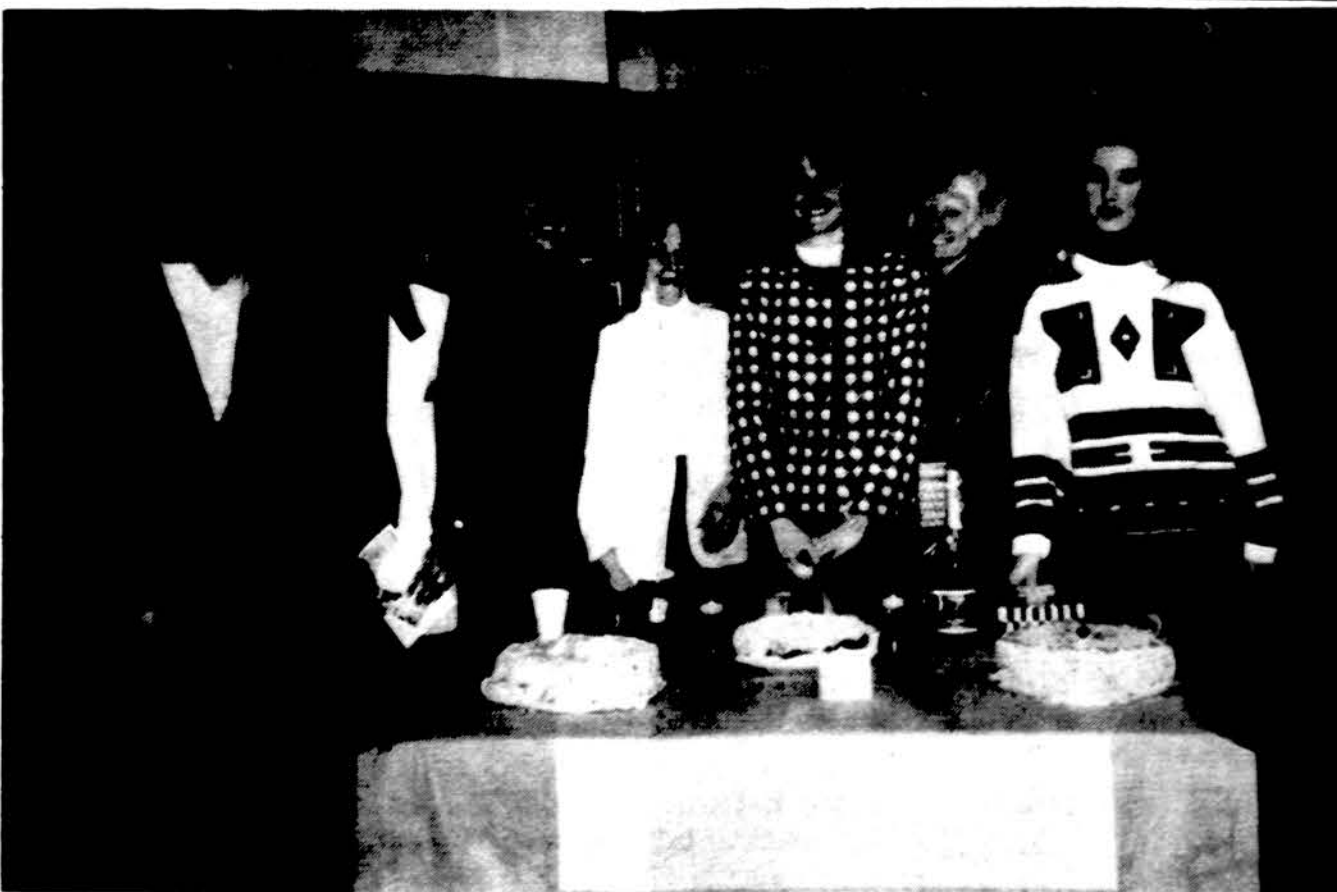
Viena ponio dovanų Balzeko lietuvių kultūros muziejui visą vaką ženkli. Tai ypatingi ženklai, išleisti nepriklausomoje Lietuvoje 1925-1930 metais. Paprastas pageltęs popierius, o jame maža gelės saulės spalvė su užrašu „Naslaičiams“. Žiūrint į šiuos pageltusius lapelius, matai organizacijų tikslą pagelbėti vieni kitiems. Vienas su maža rūtos šakele ir užrašas: „Šaukiasi neturtinga moksleivija“. Kiti: „Lietuvos gailestingųjų darbų lyga“, „Draugija kovai su tuberkulioze“, „Kūdikii gelbėjimo draugija“. Tuo metu pietietis, nuėjęs ir parduotuvę nusipirkti maisto, nupirkdavo ir palikdavo auką vienai iš šių draugijų, vienu centu paremdamas savo vargan patekusį brolių. Daugumas iš mūsų dar nebuvo gimę tais metais, ir tėvų pasakojimai apie vargingą Lietuvos valstybę atgimimo pradžių labai sunkiai suprantami. Tik kai paimi ir rankas tą mažą pageltusį įrodymo dokumentą su įrašu, pradedi gerbti tuos jautrius žmones, kurie paliko artimo meilės ženklelių. Tie ženkleliai sukelia daug klausimų. Ar vien tik išsivysčiusiems turi būti artimo meilės angelais? Kiek ta artimo meilė dabar gaivinama pačioje tėvynėje? Ar kas išleidia mažų ženklelių, kad padėtų vieni kitiems?

Gailutė Valiulienė

LIETUVOS ENERGETIKOS
SUKAKTYS

Balandžio mėnesį Lietuvos energetikai pažymi keletą svarbių datų: 1892 m. balandžio 17 d. Rietave, grafų Oginskių dvare, pradėjo veikti pirmoji elektrinė Lietuvoje; 1960 m. balandžio 18 d. paleistas paskutinis Kauno Hidroelektrinės agregatas.

1903 m. balandžio 20 d. gimė Leonas Kaulakis, daugelio darbų Lietuvos energetikoje iniciatorius. Leono Kaulakio gimimo 90-mečio paminėjimas vyko balandžio 20 d. Kauno Technologijos universiteto (KTU) Energetikos fakultete. Tą dieną Petrašiūnų kapinėse ant profesoriaus kapo buvo pradėta gelių. KTU Energetikos fakultete bus paminėta L. Kaulakio darbinė bei visuomeninė veikla.

Clevelando „Grandinėles“ išvykai paremti sėkmingos loterijos rengėjos su Aleksandra Sagiene ir „Grandinėles“ vadove Rene Motiejūnaite Booth.

Nuotr. V. Bacevičiaus

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: 80.00. Foreign countries \$90.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėti, atzymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
U.S.A.	\$80	\$45	\$25
Kanadoje ir kitur (U.S.A. dol.)	\$90	\$50	\$30
U.S.A. savaitinis (šešt. laida)	\$45	\$30	\$25
Kanadoje ir kitur (šešt. laida)			
U.S.A. dol.) savaitinis	\$50	\$30	\$25

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisyso nuotizura. Nesunaudoję straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prišuntinamos gavus prašymą.

TALKA KAUNO
ZOOLOGIJOS SODE

Pavasariškai saulėtą ir šiltą balandžio 16 d. Kauno Zoologijos sodas į žemės dienas skirtą talką rinkosi miesto valdybos darbuotojai. Zoologijos sodo direktorius A. Juknevičius visiems išdalijo irankius ir pakvietė talkos metu išvalyti Girstupio upelio slėnį. Paties

sodo teritoriją savo jėgomis išvalo Zoologijos sodo darbuotojai. Į talką atėjo žmonės, apie ją sužinoję iš spaudos — su gausiu vaikų būriu, nešini sumuštiniais.

Zoologijos sode jau savaitę kai išsiritio pašalins grifas, o fazanai skuba dėti kiaušinius, kol tokie šilti orai.

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
166 East Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — (1-312) 337-1285

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. 312-434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 3 v.p.p.
10401 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL
Tel. 708-598-4430 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. 4 v.p.p. — 7 v.v.

Kab. 312-735-4477;
Rez. (708)246-0067; arba (708)246-6581
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-6101
Valandos pagal susitarimą
Pirm. 3 v.p.p. — 7 v.v. antr. 12:30-3 v.p.p.
treč. uždaroma, ketv. 1-3 v.p.p.
penkt. ir šešt. 9 v.v. — 12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-6999 arba (312) 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, KOJŲ VENAS
IR IŠSIPLETUSIASIS ŽAIZDAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujos ligos
Nechirurginis išsipleisusių venų
ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road.
Tel. (312) 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Pirm., antr., penkt. 12-3 v.p.p., ketv. 2-7 v.v.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)652-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v.v.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p.p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 312-585-1955
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2606
Valandos pagal susitarimą
Vakaraus ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
(312) 424-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir ketv. 9-12. Penkt. 2-7

Kab. tel. (312) 585-0348;
Rez. (312) 779-5533
DR. FRANCIS MAZEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6.

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, IL 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų (708) 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINIS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (312) 925-2670

1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (312) 737-5149
Val. pagal susitarimą
Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts, Ill. Ketv. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val.: antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. (312) 776-2880.
Rez. (708) 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydymas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

Kab. tel. 312-586-3166
Namų 708-381-3772
DR. PETRAS ŽLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 W. 63rd St., Chicago, IL 60638
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 3-6;
Šeštadieniais pagal susitarimą

DABAR ATĖJO EILĖ TRAKTORIAMS

Ivairiems šalpos sumanyams greitai galo nematyti. Manysia, kad atsirastų tokių, kurie sugalvos Lietuvai B 747 nupirkti — būtų labai patogus išsibarsčiusius tautiečius kitapus Atlanto aplankyti. Nei kalbos nereikėtų mokėti, išėdai Vilniuje — ir išlipai Čikagoje. Pirmutinis projektas, kurį vykdytume — tai Šapokos Lietuvos istorijos leidimas. Rašau, kadangi į tą projektą buvau įsivėlęs. Šūki: „Grazinkime tautai jos istoriją“ — aš pirmutinis panaudojau ir į spaudą rašinėju, tačiau niekuomet nepavyko sužinoti, ar buvo išspausdinta istorija be Jurginio „deguoto kaušo“. Švietimo ministras D. Kuolys į tą klausimą irgi atsakyti nemokėjo.

Po to jau sekė kompiuteriai, kurių visi malonėjo. Įvairios išsivijos organizacijos ir net pavieniai asmenys susirūpino kompiuterius pirkti ir jais prašančiuosius aprūpinti, visai net nepasiteiraudami, kas tie prašantieji. Tokiu būdu išsivijos kompiuterius gavo: „Ateities forumas“, „Respublika“ ir kiti organai, kurie buvo opozicijoje, dažnai griovė buvusiąją santvarką ir nevengė prieš išsiviją pasisakyti. Krašto apsaugos ministru A. Butkevičiumi Čikagoje besilankant, teko trumpai su juo pasikalbėti. Kalbėdamas apie išsivijos paramą, užsiminiau ir tai, kad ne visa, kas siunčiama, į tas rankas patenka. Paminėjau, kad „Sąjūdžiui“ siųsti kompiuteriai pateko į „Respublikos“ rankas. Jis man atsakė: „O kas juos „Respublikai“ atidavė? Landsbergis juos jai ir davė!“ Taigi parama, ir prie geriausių norų, ne visuomet į norimas rankas patenka.

Dabar Kanados ir mūsų spauda pradėjo „traktorių vajaus“ idėją kelti. Daug gerų idėjų miršta, jeigu nėra kas dėl jų aukojasi. Lietuvių fondo idėja tapo kūnu, kadangi jos sumanytojai, patys tuojau tūkstantines dejas (tuomet doleris buvo beveik dešimteriopai vertingesnis). Prie jų jungėsi šimtininkai. Tokiu būdu tas jaunas daigas į didelį medį išaugo. Dabar tie, kurie projektus sugalvoja, patys pavyzdžio nerodo, nei vieno traktoriaus nenupirko ir nepasiuntė (čia nekalbu apie Kanadą). Taip pat jų vardų nematyti stambiųjų aukotojų sąrašuose. Tie, kurie tik šūkius sugalvoja, bet patys pavyzdžio neduoda, tėra tušti, barškantieji puodai. Vien žodžiais jokie dar-

bai dar nebuvo atlikti. Kuomet vyko privatizacija, tai Lietuvos spaudoje buvo rašoma, kad traktoriai į Lenkiją keliauja. Dalį traktorių į Lenkiją išvežė, sa-vaime aišku, dabar į išsiviją dain-rosi.

Bet kokį projektą vykdan- reikią gerai susipažinti su esama situacija. Kad nepilystosius iš tuščio į kaurą, tai naudosius Lietuvos spauda. „Ekonominiu ir socialiniu požiūriu tokio su-jaukto žemės ūkio, koks dabar Lietuvoje, nematė ir ne-turėjo nė viena pasaulio valstybė. Pastaruoju metu taip nu-smukdėm kaimą, kaip nesuge-bėjo net komunistai. (...) Šį ru-denį liko daug nesuurtos žemės, ir tai kitamet gali atsiliepti kur kas skaudžiau nei šiemetinė sausra. Kaip bus su duona? Ar vėl lauksime labdaros? Štai ką sako norvegų profesorius A. J. Isachsenas: „Vakarų investici-jos jūsų bėdų nesumažins. Savo darbu patys turėsite pastatyti šalį ant kojų („Gimtasis kraštas“, 1992.XII.10-16)“. Kokie dabar yra Lietuvos ūkiai ir kokia jiems reikalinga techni-ka? „Pernai vidutinis ūkio dy-dis siekė 12 ha, šiemet 8.7 ha, o netolimoje ateityje, kaip pro-gnozuoja specialistai, tebus tik 6.5 ha („Lietuvos aidas“, 1993.I.6)“. Taigi, kokios tech-nikos reikia 6.5 ha ūkiui?

Apie minėtą traktorių vajų Kanadoje taip rašoma: „Trak-torius T 25 kainuoja 1450 JAV dol. Ši suma per generalinį kon-sulatą persiunčiama tiesiai į traktorių gamyklą Minske („Tė-viškes žiburiai“ 1993.III.9)“. Štai kas yra rašoma apie gudiškus traktorius: „Mums, žemdirbiams, kuo greičiau reikia pereiti prie vakarietiš-ko technologijų. Eriškiuose švedų ūkininkas su savo traktoriumi pernai nuėmė cukrinius runke-lius, jis baką pildo kas trečią dieną, o „Belarus“ kas rytą tenka prie degalinės varyti („Lietuvos aidas“, 1993.II.23)“. „Grytelininkams“ gudiškas traktorius paskubintai kelnes numaus. Be to, traktorių or-ganizuotojams užkliūna išsivijos rūpestiai. „Todėl reikia susigriebti, neišsiųsti Lietuvos dolerių. Lyg tais pinigais nupirksime mokinius mokyk-loms...“ Mokinių tai nenu-pirksime, bet padėsime mo-kyklas ir lietuvišką spaudą iš-laikyti. Jeigu nebus lietuviškos spaudos, tai kur įvairių sumany-mų autoriai galės pasiskar-denti?

J. Ž.

IR RUSAI MĖGAUJASI ANGLŲ KALBOS ŽODŽIAIS

Išsivija piktinasi ir stebisi anglų kalbos žodžiais, vis gau-siau pasireiškiančiais šneka-mojoje ir rašomojoje lietuvių kalboje tėvynėje. Daugelis labai gerai prisimena, kai, atvažiuo-ję į Ameriką, susidūrė su panašiai sužalota senųjų ateivių lietuvių kalba. Kažkas net išsireiškė, jog tai lietuvių kalba — nei velnias, nei gegutė, bet, ją mokant, la-bai lengva ir angliškai išmokti. Reikia tik nukirpti tokiam „lietuviškam“ žodžiui galūnę ir staiga — kalbi angliškai!

Per kelis dešimtmečius ir nau-jieji ateiviai Amerikoje susikū-rė savo žargoną, nors ji daugiausia vartojo ir tebevartoja papras-tesni, mažiau mokyti žmonės, o save laiką inteligentais grubių barbarizmų (bent viešai) vengia. Juo labiau stengiamasi, kad tie „sulietuvinę“ anglų kalbos žo-džiai neįsibrautų į spaudos pus-lapius.

Lietuvoje to niekas nesidrovi, ir nė vieno mūsų kalbininko galva turbūt pražyla, pamatius ar išgirdus pačius vėliausius „naujadarus“. Žinoma, jie dabar turi garbingą „tarptautinių“ žo-džių vardą, todėl nuolatiniav pa-tijimas pateisinamas. Truks nemažai laiko ir reikės daug pa-stangų, kol tos kalbinės pikt-zolės bus išravėtos. Teigiamos prošvaitės jau dabar matyti.

Daugelis išsivijų, susirūpi-nusių lietuvių kalbos užteršimu svetimybėmis, mano, kad anglų kalbos žodžiai į Lietuvą tiesio-giai ateina iš Vakarų. Iš dalies tai tiesa, bet yra galimybė, kad jie kaip tik plaukia iš Rytų. Tai dar viena buvusiojo „vyresniojo brolio“ dovana lietuvių tau-tai.

Ši įtarimą patvirtina jau kelintą kartą amerikiečių spau-doje užtikinti straipsniai apie anglicizmų „okupaciją“ Rusi-joje. Užrašai ant kioskų Mask-vo gatvėse, reklamos parduot-uvų languose, „aprusinti“ išsi-reiškimai spaudoje, kiek keistai tariami angliški žodžiai praei-vių pokalbiuose kai kuriuos rusus (ypač kalbininkus ir na-cionalistus) erzina ir kelia pasipiktinimą, o kitus — tik ste-bina. Amerikietis Maskvoje nusišypso ir tvirtina, kad beveik galima susisiekti su rusais, nemokant nė vieno rusiško žo-džio.

Rusų verslininkai yra įsitiki-nę, kad angliški prekių pava-dinimai parduotuvų vitrinose arba net rusiškus produktus reklamuojant anglų kalba, padeda pritraukti pirkėjus. Šiuo

DANUTĖ BINDOKIENĖ

metu rusų žavi viskas, kas yra vakarietiška, tuo pačiu ir anglų kalba, nes ji laikoma vakarie-tiškiausia iš vakarietiškiausių. Kadangi krašte siaučia eko-nominė krizė ir amžini trūki-kumai, anglų kalba, vartotojų nuomone, kažkaip šviesiau nu-teikia, sukuria sotaus ir lengvo gyvenimo įvaizdžius, tarytum kasdieninių dailių ir prastų prekių pavadinimas angliškais vardais jau automatiškai pakelia jų kokybę.

Rusų kalbininkai taip pat nuolat kovoja su svetimžodžių srautu, bet dažnai ta kova nela-bai veiksminga. Neseniai Mask-voje ir kituose Rusijos miestuose buvo uždrausta reklaminėse lentose ar kituose užrašuose vartoti tik anglų kalbą, nors ji gali likti (tik mažesniu šriftu), jeigu užrašas bus ir rusų kalba.

Spaudoje ir politiniuose dialo-guose neapsieinama be „priva-tizacijos“, „korupcijos“, „plu-ralizmo“, „konsolidacijos“, „dylerio“, „menedžio“ ir daugybės kitų hibridų (juk tai geriausias įrodymas, iš kur tie žodžiai pateko į Lietuvą). Ne vien anglų kalbos žodžiai skver-biasi į rusų kasdienybę, bet taip pat anglų kalbos sąvokų, posa-kių vertiniai, kurie verčiami pažodžiui ir neatitinka rusų kalbos sakinių darybai ar bet kurio kitam gramatikos bei sintaksės taisyklėm.

Ypač kalbos darymu pasi-žymi jaunimas. Išimylėjusieji jau nebesibūdoja, bet „kis“, niekas nebeperka kelnii, bet „slaksi“ arba „džinsi“, sportines kojines vadina „soksi“ arba „golfi“, batų — „šūzi“, o kai nori ką apmušti — „udaret fesem ob tabl“ („smash the face against a table“).

Rusams demokratija, laisvoji rinkta ir kitos „kapitalizmo“ ap-raiškos yra naujiena po 70 metų komunistinės santvarkos. Ka-dangi demokratija ateina iš Vakarų, o daugelio nuomone, — iš Amerikos, todėl ir kapitalis-tinio gyvenimo sąvokoms iš-biekti skolinamasi angliškų žodžių. Praeityje rusų kalbai yra turėję nemažai įtakos ir kitos vakarietiškų kalbos. Pvz. caro Petro Didžiojo laikais rusų kalboje priviso daug olandiškų ir vokiškų žodžių; XVIII ir XIX šimtmečiais Rusiją turėjo glaudžius ryšius su Prancūzija, ir tuo laiku atsirado nemažai prancū-ziškų skolinių.

Anglų kalba jau senokai pra-dėjo slinkti į Rusijos žodyną, nors šis procesas komunistų laikais vyko labai pamažu ir daugiausia intelektualų bei universitetų studentų tarpe. Ta-čiau komunizmo žlugimas ir ar-timesni Rusijos santykiai su Amerika plačiai atvėrė vartus anglų kalbai į eilinio ruso kasdienybę.

Nors kai kuriems daiktams bei sąvokoms pavadinti rusų kalboje buvo net keli sinonimai, daugelis tų sąvokų žmonių galvose sėjama su buvusia komunistine sistema, todėl atra-dimas ir pritaikymas „naujo-viško“, angliško žodžio atrodo modernus ir dvelkia demokra-tija. Net ūkininkas kaimietis nori būti vadinamas „ferme-riu“, o plesikas, atėmęs pinigų iš piliečio gatvėje, jau yra „reke-tir“ arba „reketman“. Vienas labiausiai prigijusių svetim-žodžių šio meto Rusijoje yra „mafija“. Gaujos kontroliuoja prekių paskirstymą parduot-vėms, renka iš jų „mokestį“ už apsaugą, leidžia savo terito-rijoje verstis privatiems versli-ninkams ir baudžia nepaklus-niuosius, kurie nenori jiems mokėti duoklių. Galima paste-bėti, kad ir Lietuvoje žodis „mafija“, „mafiosai“ nuolat linksnuojamas, greičiausiai taip pat atkeliavęs per buvusios „motulės“ Rusijos malonę.

Tačiau angliškas gaujos žodžio atitimu — „gang“ — kažkodėl rusų kasdienybėje nepriėjo, nors gaujos sąvoka yra ta pati Rusijoje, kaip ir Amerikos mie-tų gatvėse. Tos gaujos nuolat tarp savęs kariauja ir terorizuo-ja gyventojus.

Rusų kalbininkė Natalya Novikova, dėstanti Rusų kalbos institute Maskvoje, teigia, kad daugumas anglų kalbos žodžių į Rusiją atkeliauja per vaizda-juostes, kurios yra labai populiarios. Kadangi tos vaizda-juostės nepasižymi aukštu men-o ar kultūros (kalbinės ir kitokios) lygiu, angliški žodžiai, iš jų pasi-savinti, taip pat nėra aukštos vertės. „Kiekvienas žodis, kiek-viena sąvoka turi turėti savo užnugarį — tikrą prasmę ir reikšmę, kurią žmonės supran-ta“, — sako minėtoji kalbininkė.

Rusai atmeta suprantamus ir tinkamus savo kalbos žodžius ir vietoj jų vartoja angliškų, gerai nenusimanydami jų reikšmės, bet tikėdami, kad anglų kalbos žodis jo vartotojui automatiškai suteikia vakarietiškąsias ypatybes.

PAGERBKIME ŽUVUSIUS IR GYVUOSIUS

1941 m. birželio 22-25 d. suki-limas — neužmirštama Tautos istorijos dalis. Sukilėliai par-tizanai ginklu išlaisvino Kauną, vyko atskiri susidūrimai ir net kautynės Suvalkijoje, Žemai-tijoje, Aukštaitijoje.

Iš Kauno, tuometinės suki-limo širdies, per radiją buvo paskelbta, kad atstatoma Lietu-vos nepriklausomybė ir valsty-bingumas, per kraštą nus-kaubė Tautos himnas, o birželio 23 d. pirmąją posė-džiui susirinko Laikinoji Lietu-vos vyriausybė.

Netrukus išvaduotuose ra-jonuose pradėjo veikti vietos administracijos aparatas.

Tų dienų laisvės kovų vėliava buvo apšlakstta žuvusiųjų sukilėlių krauju.

Aršiose kautynėse su Rau-donąja armija — už laisvę žuvo apie 2000 sukilėlių, jų ryšininkų, rėmėjų. Kovą palengvino sukilę Lietuvos ka-riumenės 179 ir 184 divizijų kariai, kurie paralyžavo „ramų“ raudonarmiečių bė-gimą...

Tačiau turime pripažinti, kad istorinio 1941 m. birželio 22-25 d. sukilimo kovotojų atminimas, net ir mūsų dienomis, nepri-klausomybės sąlygomis, pamirš-tas.

Tautos karžygiai negali būti pamiršti. Juos turime pagerbti, įamžinti jų atminimą.

Tuo tikslu Kaune 1993 m.

birželio 19 d. organizuojamas 1941 m. birželio 22-25 d. sukilimo ir jo dalyvių atminimo minėjimas, sukilėlių klubo (prie žurnalo „Kardas“ redakcijos) steigiamoji konferencija.

1941 m. birželio 22-25 d. sukilimo minėjimo organi-zavimo respublikinę komisiją sudaro:

Povilas Šilas, buvęs Lietuvos Laikinosios vyriausybės tei-singumo viceministras; An-tanas Martinionis, „Kardo“ vyriausiasis redaktorius; Petras Narinkevičius, LAKS Kauno skyriaus valdybos pirmininkas; Vladas Kazlauskas, sukilimo dalyvis; Juozas Krakauskas, LAKS centro valdybos pirm.; Sigitas Valaitis, LAKS centro valdybos ats. sekretorius; Vin-cas Karutis, „Kardo“ adminis-tratorius; Petras Baldysius, „Kardo“ redaktoriaus pavaduo-tojas.

Mes prašome ir kviečiame at-siliepti Lietuvoje ir užsienyje gyvenančius sukilimo dalyvius, žuvusiųjų sukilėlių artimuo-sius, gimines, kad galėtume pakviesti į minėjimo iškilmes.

Prašome rašyti minėjimo or-ganizavimo štabui: „Kardas“ Box 1847, 2043 Vilnius, Lithu-ania. Informacija teikiama tele-fonu 61-77-25 (Vilnius).

P. Šilas
buv. Lietuvos Laikinosios Vyriausybės teisingumo vicemi-nistras, komisijos pirmininkas

NEPAPRASTAS ŽMOGUS

Su malonumu žmogus grįžta atgal į gyvenimo prisiminimus. Taip įvyko, kad buvę „Ateities“ šokėjų grupės dalyviai susitiko su savo šokių mokytoju Vytau-tu Beliajumi Šotų namuose. Vytautui Beliajui sukako 85-eri metai š.m. vasario mėn. paba-igoje.

Mokytojo siela tvirta, sveika-ta šlubuoja, bet išdriso leistas į kelionę traukiniu į Čikagą, kur vyksta 60 metų nepaprasta su-kaktis International House of Folk Dancing Čikagos univer-sitete. Kiekvieną antradienį vyksta įvairių tautybių folklo-rinių šokių pamokos, įskaitant ir lietuvių. Mokytojai yra įvai-rių tautybių. Jų tarpe antra-dienį pamokys ir B. Beliajus, kaip ir praėjtyje.

„Ateities“ šokėjų grupė įsteig-ta 1941 m. Ji buvo vienintelė šokėjų grupė Čikagoje. Tuo laiku Amerikoje buvo tik dvi grupės.

Antra buvo Bostone, vadovuja-ma Onos Ivaskienės.

Beliajui susirgus tuberku-liozę, jis turėjo iš mokyto-jo pareigų pasitraukti 1951 m. Labai sunkiai sirgo, bet nepalūžo ir grįžo į darbą. Paklausė gydytojų ir persikėlė gyventi į Colorado valstiją, kur oras palankesnis po tokios sun-kiškos ligos.

„Ateities“ šokėjai buvo kvies-ti pasirodyti įvairiose JAV valstijose. Tai buvo pirmas lietuvių ansamblis, šokęs Kanadoje. An-samblis dalyvavo išsivijos pir-mosios šokių šventėje ir kitose. Po 25 metų gyvavimo nustojo veikti.

Vytautas Beliajus bus Čikago-je nuo balandžio 24 iki 29 d. Bal-andžio 27 d. dalyvaus anksčiau minėtoje folkloro programoje Čikagos universitete, o po to dalyvaus First Baptist Church prie Lake ir Chicago gatvių Evanstone. Jis yra apsistojęs pas Šotus.

Buvusi šokėja,
Pranė Šlutenė

NIEKAM NEREIKALINGI

JURGIS JANKUS

34

— A! — numojo ranka vyras iš kampo. — Mes žinom tokius atsitikimus. Jeigu ji nekaltino, juo blogiau, — tai visuomenė kaltina. Ji pasiėmė jo kaltę sau ant širdies, tai garbė jai už tą, bet kad jis už jos garbės pasislėpė? Ko vertas jis?

— Ne, mielas pone, jo aš nekaltinu, niekad neleisiu, kad kiti kaltintų. Mylėti joks įstatymas ne-draudžia.

Aš vėl sėdėjau, dešine ranka pasirėmęs ant stalielio, ir galėjau visus matyti. Ji laikė dešinę ranką ant ranki-nuko, ir aš mačiau ant vidurinio piršto rankų nuo-stabiai gražaus darbo žiedą su didele tamsiai raudona, lyg kraujo pritvinkusia, akim, mačiau truputėlį primerktas pilkas akis, kai ji žiūrėjo į kampe sėdintį vyrą, ir daug smulkučių raukšlelių akių kampučiuose. Norėjau atspėti, kiek jai, tai meilės gėnėjai, galėtų būti metų, bet nuo jos žodžių man siela suskilo, ir aš ne-bežinojau, ką galvoti apie vokiečių ir ką apie žmogų. Ne-begalėjau susilaikyti ir, kai ji pasakė paskutinius žo-džius, pasakiau:

— O aš kaltinu!
— Visi sužiuo ir mane.
— Aš nekaltinu tikrai mylinčio, bet kaltinu meile apsimetusį smaguriautoją.

— Ir tamsta kaltini studentą? — paklausė moteris ir pažiūrėjo į akis taip, lyg grąžtu nugrėžė.

— Nė kiek. Aš kaltinu tą, kuris buvo pirmesnis už jį. Galbūt kiek vyresnio amžiaus poną, kuris viską daro,

kad tik išlaikytų savo prestižą, savo niekam nevertą vardą.

Aš ėmiau virpėti. Traukinio ratai ėmė tarškėti per ietus. Man reikėjo išlipti. Atsistojau pasiimti lagami-nėlio.

— Tokie žmonės visą pasaulį apkaltins, kad tik jo purvina nekaltybė išliktų sveika. Ačiū tamstai, — pasakiau į ponį. — Studentas ligi šiol buvo vertas tamtos gnyimo.

Stovėjau nugara atsukęs į abu vyrus ir kalbėjau tik su ja. Traukinys stojo.

— Tamsta ji pažįsti?

— Labai gerai.

Aš negalėjau sulaikyti ašarų ir greitai išėjau į koridorį. Į vyrus nebepažiūrėjau. Nenorėjau netyčia išgirsti, ar iš ko nors pažinti, kokios tautybės tas kam-pinis vyras. Drebejau, kad nepasakytų lietuvis esąs.

Iššokau iš traukinio ir ėmiau eiti į tą pusę, kur buvo parašyta išėjimas. Norėjau sulaikyti ašaras ir giliai giliai įtraukiau oro.

— Pone! — išgirdau balsą visiškai šalia savęs ir be-valios pasukau galvą į tą pusę.

Pro atdarą langą buvo iškišusi galvą moteris iš va-gono.

— Tik mažytį akimirksnį, — sakė, ir veidas buvo nepaprastai rimtas.

Priejau.

— Ar tamsta buvai užėjęs pas profesorį?

— Ne, — atsakiau.

— Kodėl?

— Nebeturėjau jam ką pasakyti.

— Bet jis turėjo.

— Gal ir tikrai reikėjo. Bet aš buvau per daug priblokštas. Aš turėjau jam padėkoti už kapą. Tamsta

padėkok jam už mane.

— Ne, ne tas. Tamsta būtinai kada užėik. Jis tikrai turi ką pasakyti.

Ji kalbėjo ir žiūrėjo į akis taip, lyg sakytų: „Užėik, aš turiu ką pasakyti“.

Ar irgi žiūrėjau tiesiai į akis ir mačiau tuoj už lango kampe sėdintį subliuskusio veido vyrą, ir man pasirodė, kad ir jo siela tokia pat subliuskusi.

— Gal kada. Bet tamstai aš tūkstantį kartų dėkoju.

— Ne gal kada, bet tikrai.

Ji ištiesė ranką, liekną, ilgais baltais pirštais su sunkiu rubinu. Su ranka, rodos, išsitiesė ir pilkos akys. Aš jai buvau dėkingas, ir tas žvilgsnis šiltu aidu atsilie-pė krūtinėje. Paspaudžiau.

— Gerai, — pasakiau.

Atrodė, kad susiradau tikrą bičiulį, tokį kaip Miką, tik tvirtą, mokantį skirti ir vertinti gyvenimo verty-bes.

Ji kažin ką sakė, bet tuo tarpu pro šalį praėjo mo-teris, labai liekna, apsilvikiusi tamsiu paltu, su pilko karakulio apykakle ir pilka apvalia kepuraitė. Krūp-telėjau, paleidau ranką ir nebeįsigirdau, ką norėjo ji dar pasakyti.

— Salmė! — susukau.

Bet ji neatsigrėžė. Vejas pūtė išilgai perono tiesiai į veidą, ir ji galėjo neišgirsti.

— Salmė! — šaukiau.

Žmonės greitai maišėsi, o tarp jų šviesiojo pilka kepuraitė. Ji pasuko į kitą perono pakraštį ir dingo tarp žmonių.

— Salmė!

Nuejau ligi galo traukinio, bet jos nebuvo. Tada grįžau, prie kiekvieno vagono sustojau ir šaukiau. Niekas neatsakė. Ant laiptelių sustoję vyrai juokėsi.

(Bus daugiau)

Spalvavimas — rimtas darbas. Marius Poskotimas pasiruošęs atlikti uždavini „Žiburelio“ mokyklėleje.

Nuotr. Dainos Čyvienės

LIETUVIŲ TELKINIAI

ST. PETERSBURG, FL

AMERIKOS LIETUVIŲ
MOTERŲ SAJUNGOS 76
KUOPOS VEIKLA

Perrinkta valdyba

A.L. Katalikių Moterų sąjungos 76 kuopos paskutiniame susirinkime aklamacijos būdu buvo perrinkta kuopos pirmininkė Valerija Leščinskienė ir valdyba, kurią sudaro: Vanda Vaitkevičienė – vicepirmininkė, Rozalija Plepienė – protokolų sekretorė, Marija Zubrys – finansų sekretorė, Irene Daktanas – izdininkė, Vanda Gruzdienė ir Elena Vilnis – izdo globėjos. Donna Kamm – Garbės pirmininkė.

Motinų diena

Gegužės 9 d. Šv. Vardo bažnyčioje 1 v. p.p. kun. S. Rapolas aukos šv. Mišias kuopos narių intencija. Kuopos narės dalyvaus organizuotai. Po pamaldų visos vyks į Amerikos Lietuvių klubą pabendravimui ir pietums.

Naujų narių vėjus

Nuo Naujųjų Metų visoje Moterų sąjungoje vyksta naujų narių verbavimo vėjus. Pernai mūsų kuopa laimėjo pirmąją premiją. Vėjus gerai vyksta. Į mūsų kuopą jau įstojo 9 naujos narės: Vanda Vaitkevičienė, Ona Rinkienė, Marija Vilutienė, Aurelia Robertson, Petre Kasperiušas, Juozapina Bakšienė, Aldona Variakojienė, Janina Šarūnas ir Elena Meiluvienė.

Mūsų narės energijos netrūksta – jos jungiasi ir į kitų organizacijų veiklą, net kitauteičių. Bet ne visu tokia gera sveikata. Turime dvi ligones. Sally Zupka serga jau kelis metus. Nesenai mirė ją pasišventusią ligoje globėjos vyras. Visos užjaučiame Sally jos liūdesyje. Sunkiai susižeidė ir Ann Arnashus. Užjaučiame ją, bet kadangi toli gyvena, negalime aplankyti.

Spalio mėn. 1 d. kun. S. Rapolas 8:30 v.r. Tėvų Pranciškonų bažnyčioje aukos šv. Mišias už buvusius mūsų misijos klebonus a.a. kun. Tadą Degutį, a.a. kun. V. Balčiūną, o taip pat

ir už mirusias kuopos nares. Po pamaldų bus kavutė klebonijoje.

Gavėnios susikaupimas

A.L.K. Moterų sąjungos 76 kuopos gavėnios susikaupimas kovo 29 d. įvyko Florida Power patalpose. Pirmininkė Valerija Leščinskienė visus pasveikinusi paaikšino šio suėjimo tikslą. Žodį tarti pakviestas kun. Rapolas visus nuteikė gavėnios rimčiai. Vanda Vaitkevičienė paskaitė šiam susitelkimui parinktą minčių.

Šios susikaupimo valandėlės pabaigoje pirmininkė Valerija Leščinskienė, padėjusi visiems už atsilankymą, pakvietė vaistis dalyvių suvestais įvairiais patiekalais. Dalyvių tarpe buvo ir pora vyrų. – kun. V. Čyvas ir Kasperiušas. Susikaupimo valandėlė, vaišės ir draugiškas pabendravimas visus šventiškai nuteikė.

D. G.-Km.

PUIKUS POBŪVIS

Juozas ir Leokadija Žvyniai kovo 24-tą dieną Lietuvių klubo didžiojo salėn susikvietė arti 130 giminių, draugų ir artimų pažįstamų (kaip jie sakė) buvusioms ir dar ateinančioms progoms atžymėti, kartu pabendrauti. Salėje gražiai papuošti apvalūs stalai, palei sieną gausus baras, o viduryje ilgi stalai su didžiausia tropikinių gėlių puokšte, apkrauti šaltu maistu. Svečiai renkasi, gurgkšoja gėrimus, dalinasi vietos išpuošiais ir nagrinėja paskutinius Lietuvos politiniusėjimus. Po neilgo pabendravimo L. Žvynienė pakviečia svečius susirasti vietas prie stalų. Visiems susėdus, pasveikina susirinkusiuosius ir pakviečia A. Armalį vadovauti pobūviui.

Adolfas, pastebėjęs, kad esama daug svečių iš tolimesnių vietų, supažindina su jais, perskaitydamas pavardes. Tarp kitko, jis pastebi, kad čia gyvenimas būtų visapusiškai idealus, jei nebūtų kelių trūkumų – vasarą didelių karščių, o žiemą tiek daug svečių". Dalila Mackialienė perskaito savo sukurta švelnaus humoro perpintą eilėraštį apie pensininkystę, šios apylinkės gyventojus, įvairius balius ir

L. ir J. Žvynių pobūvyje, Lietuvių klubo salėje linksmai nusiteikę svečiai. Iš k. – K. Gaizauskienė, M. Šilkaitis, I. Šilkaitienė, L. Žvynienė, V. Mažeika, D. Mažeikienė, K. Sekmakas, B. Sekmakienė.

dalyvių ištvermingumą. Kun. Steponas Roplas kviečiamas sukalbėti maldą. Po to vadovas kviečia visus vaistis. Maisto daug ir įvairaus. Nenuostabu, nes L. Žvynienės turėta Rockwell Delicatessen parduotuvė buvo žinma ir už Čikagos ribų.

Pavalgius Armalis trumpai išdėsto, kaip jaunuolis iš senosios Lietuvos vietovės, Molėtų, susitinka jauną, gražią mergaitę iš Kauno ir kaip aukštaitiškas atvirumas ir nuolankumas su kaunietišku drąsumu ir „žinojimu ko nori“ sukūrė taurią sąjungą, išsėjęs veik penkiasdešimt metų. Seka sveikinimai. Lietuvių klubo pirmininkas A. Gudonis sveikindamas pastebi, kad Juozas jau

nuo pat jo apsigyvenimo šioje apylinkėje yra aktyviai įsijungęs į klubo veiklą, pasižymi kantrumu, sukalbumu, gerais patarimais ir darbu. Jonas Jurkūnas iš Čikagos įdomiai papasakoja Žvynių atliktus darbus Čikagoje, ypač Tautinės sąjungos eilėse. Iškelia jų pasišventimą, didžiulę paramą darbais ir aukomis, linki ir toliau likti jaunais ir darbingais. Tautinės s-gos St. Peterburgo skyriaus pirmininkas Antanas Jonaitis pasidžiaugia, turėdamas Žvynius narių tarpe, linki geros sveikatos. Vadovas pasiūlo pripilti taurės šampano ir sudainuoti „Ilgiausių metų“ Visi entuziastiškai suklia, o prie ilgiausių pridėda ir laimingiau-

sių, nepagaili ir sveikiaučių. Po kavutės ir gausybės saldiųjų kepsnių Armalis pakviečia, jo žodžiais, šio pabendravimo „kalitinkus“ padėkos žodžiu. Juozas, susijaudinęs už gražius jam ir žmonai taikytus žodžius, dėkoja visiems atsilankiusiems. Žmona Leokadija, irgi neatsilikdama, dėkoja visiems ir visoms atsilankiusiems bei padėjusiems surengti šį neužmirštamą pobūvį. Pabaigai sugiedama „Lietuva brangi“. Bet ir po to visi dar gan ilgai svečiavosi, dalinosi išpuodžiais.

Mečys

ŽAIDIMAS SU PAVOJUMI

St. Peterburgo „Saulės“ liuanistinės mokyklos mokiniai dainuoja. Jų tarpe mokyklos vedėja A. Robertson ir mok. N. Dimienė.

„Eidamas pietauti, rezervuok kambarį ligoninėje ir greitosios pagalbos automobilį“ – tai patarimas japonams, kurie mėgsta pasigardžiuoti „fugu“ žuvies kepenėlėmis. Šių žuvų kepenėlės yra labai nuodingos, bet Japonijoje laikomos ypatingu skanėstu, vertu net gyvybei pavojaus, laukiančio neatsargaus pietautojo. Prityrę virėjai restoranuose šį patiekalą taip pagamina, kad jis yra nepavojingas, bet nelaimingų atsitikimų vis pasitaiko. Geresnieji restoranai paprastai turi paruošę deguonies cilindrus ir kitas greitosios pagalbos priemones, kad galėtų padėti apsi-nudijusiems klientams.

INTERNATIONAL
TRAVEL CONSULTANTS

Organizuojame grupines ir individualias keliones į Lietuvą ir visus kitus pasaulio kraštus žemiausiomis kainomis.

CARGO – siunčiame oro linija

„ŽAIBAS“ – virš 10 skirtingų paketų pasirinkimas su garantuotu pristatymu į namus Lietuvoje per 10 darbo dienų.

9525 South 79th Avenue
Hickory Hill, Illinois 60457
Tel. 708-430-7272

223 Kalvarijų gatvė
Vilnius, Lietuva
Telefonai: 77-78-97 ir 77-83-92

U.S. SAVINGS BONDS
THE GREAT AMERICAN INVESTMENT

AMERIKOS LIETUVIAI GYDYTOJAI 1884-1984.

Milda Budrys, M.D. 194 psl.	\$20.00
AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ VARDYNAS 1884-1984. Milda Budrys, M.D. 139 psl.	\$15.00
ŠALIS TA LIETUVA VADINAS, eilėraščiai. Viktoras Šimaitis. 24 psl.	\$5.00
TAI JUMS KALBĖJAU, Evangelijos mintys metų sekmadieniams. I t. L. Tulaba. 399 psl.	\$10.00
TAI JUMS KALBĖJAU, Evangelijos mintys metų sekmadieniams. II t. L. Tulaba. 407 psl.	\$10.00
TAI JUMS KALBĖJAU, Evangelijos mintys metų sekmadieniams. III t. L. Tulaba. 400 psl.	\$10.00
TAI JUMS KALBĖJAU, mintys dvasiniam pamokymams įvairiomis progomis. IV t. L. Tulaba. 406 psl.	\$10.00
TAI JUMS KALBĖJAU, šventės ir šventieji. V t. L. Tulaba. 449 psl.	\$10.00
AŽUOLŲ RANDAI, tremtinės atsiminimai. Antanina Garmutė. 127 psl.	\$6.00
LAISVĖS BYLA 1990-1991. Vytautas Landsbergis. 349 psl.	\$15.00
ATGAVĖ VILTĮ. Vytautas Landsbergis. 227 psl.	\$10.00
KITUOSE KRAŠTUOSE, kelionių išpuodžiai. Stasys Dalius. 383 psl.	\$9.00
LIETUVIŲ KALBA IR TAUTA AMŽIŲ BŪVYJE. Dr. Petras Jonikas. 454 psl.	\$20.00
GYVENIMO DULKĖS, novelės. Andrius Norimas. 199 psl.	\$8.00
KRISTAUS MOKSLO ŠVIESA. Kun. J. Velutis. 330 psl.	\$7.00
MEŠKOS MAUROJIMO METAI, romanas. Kazimieras Barėnas. 444 psl.	\$15.00

Pastaba. Užsakant knygas per paštą, pinigų nesiųsti. Užsimokėsite gavę sąskaitą, kurioje bus pridėta ir persiuntimo išlaidos.

CLASSIFIED GUIDE

MISCELLANEOUS

ELEKTROS ĮVEDIMAI – PATAISYMAI
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiestyje. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.

312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

10%–20%–30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio įsams.

FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Stret
Tel. – (708) 424-8654
(312) 581-8654

Padedame pervežti automobilius į Lietuvą 3 savaitę bėgyje. Kreiptis į Rolandą, 908-352-6033.

Namų dažytojas iš Lietuvos ieško lauko arba vidaus dažymo darbų. Skambinti **Vytautui: 312-927-0234.**

Moving—Kraustymas
Profesionalus patarnavimas prieinamomis kainomis, jums patogiu laiku. Draudimas garantuotas. Kreiptis: **Gediminas: tel. 312-925-4331**
Vytas: 312-436-5219

LAIKO PAGRĖBSTAI
Vladas Kulbokas

Atsiminimai

Kritikos apžvalgų knyga ir recenzijos: Alksnėnų Madona; kankinys kun. J. Dabrila; suvalkiečių ūkis – sodyba, darbai, darbininkai, valgiai; šeimos istorija – studijos, mokytojų jausmai Plungėje, Pasvaly, Vilniuje; gyvenimas Austrijoje, Vokietijoje, Amerikoje; darbas „Lietuvių Enciklopedijoje“. Kaina su persiuntimu **10 dol.** Illinois gyventojai dar pridėda 64 ct. Valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti:
DRAUGAS
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

REAL ESTATE

GREAT PARADUODA

RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar Parduodant
- Greitas ir Sąžiningas Patarnavimas
- MLS. Kompiuteris ir FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas veltul
- Perkame ir Parduodame Namus, Apartamentus ir Žemę.
- Pensininkams Nuolaidai.

HELP WANTED

Personal care aide for adult male needed. Lifting skills required. Salary, room, and board. Must speak English.
Call 312-594-0449.

„Landscaping“ kompanija Washington, D.C. ieško darbininko sodų, darželių, gėlynų priežiūrai. Pradžiai \$6 į val. Skambinti:
Alex Skirpa, 202-244-2373.

IEŠKO

Man 48 m. Esu sportiško sudejimo, darbšči, nuosirdi. Susipažindau su rimtu vyršku. Nuostabu, jei draugystė baigtųsi santuoka. Rašykite adresu: Janina V., Vokiečių #12-2; Vilnius 2001; Lithuania.

58 m. našlė iš Klaipėdos, nuosirdi ir linksma, baigusi aukštąjį mokslą, mėgstanti operą, teatrą ir meną, gamtą bei keliones, materialiai apsirūpinusi, nori susirasti dorą draugą tokios pat padėties ir pomėgių. Informacijai skambinti jos giminei **Eugenijui: 919-454-5863**

DRAUGE GAUNAMI
NAUJAUSI LEIDINIAI

AMERIKOS LIETUVIAI GYDYTOJAI 1884-1984. Milda Budrys, M.D. 194 psl.	\$20.00
AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ VARDYNAS 1884-1984. Milda Budrys, M.D. 139 psl.	\$15.00
ŠALIS TA LIETUVA VADINAS, eilėraščiai. Viktoras Šimaitis. 24 psl.	\$5.00
TAI JUMS KALBĖJAU, Evangelijos mintys metų sekmadieniams. I t. L. Tulaba. 399 psl.	\$10.00
TAI JUMS KALBĖJAU, Evangelijos mintys metų sekmadieniams. II t. L. Tulaba. 407 psl.	\$10.00
TAI JUMS KALBĖJAU, Evangelijos mintys metų sekmadieniams. III t. L. Tulaba. 400 psl.	\$10.00
TAI JUMS KALBĖJAU, mintys dvasiniam pamokymams įvairiomis progomis. IV t. L. Tulaba. 406 psl.	\$10.00
TAI JUMS KALBĖJAU, šventės ir šventieji. V t. L. Tulaba. 449 psl.	\$10.00
AŽUOLŲ RANDAI, tremtinės atsiminimai. Antanina Garmutė. 127 psl.	\$6.00
LAISVĖS BYLA 1990-1991. Vytautas Landsbergis. 349 psl.	\$15.00
ATGAVĖ VILTĮ. Vytautas Landsbergis. 227 psl.	\$10.00
KITUOSE KRAŠTUOSE, kelionių išpuodžiai. Stasys Dalius. 383 psl.	\$9.00
LIETUVIŲ KALBA IR TAUTA AMŽIŲ BŪVYJE. Dr. Petras Jonikas. 454 psl.	\$20.00
GYVENIMO DULKĖS, novelės. Andrius Norimas. 199 psl.	\$8.00
KRISTAUS MOKSLO ŠVIESA. Kun. J. Velutis. 330 psl.	\$7.00
MEŠKOS MAUROJIMO METAI, romanas. Kazimieras Barėnas. 444 psl.	\$15.00

Pastaba. Užsakant knygas per paštą, pinigų nesiųsti. Užsimokėsite gavę sąskaitą, kurioje bus pridėta ir persiuntimo išlaidos.

Vytautas Volertas po paskaitos Juno Beach, Floridoje, vykusiame Lietuvos nepriklausomybės sukakties minėjime pasirašinėja skaitytojams savo knygas.

Mammography – It could save your life

2701 West 68th Street
Chicago, Illinois 60629-1882

\$77.00 Mammography Screening Program

Balandžio mėn. Šv. Kryžiaus ligoninė siūlo papigintą mamografijos programą. Norint pasinaudoti šia mažesne kaina, reikia kreiptis į ligoninę susitarimui. Ši \$77 „mammography screening“ programa susideda iš: apžiūrėjimo, radiologo interpretacijos ir duomenų pranešimo jūsų gydytojui. Šv. Kryžiaus ligoninė turi naujausią, šiam apžiūrėjimui skirtą, aparatūrą. Ligoninės mamografijos skyrius yra akredituotas „American College of Radiology“ ir „American Cancer Society“. Paskambinkite Šv. Kryžiaus ligoninei šiandien, tel. 312-471-5605 ir užsisakykite datą savo mamogramai.

„American Cancer Society“ pataria: moterys virš 35 metų turėtų pasidaryti mamogramą prieš 39-tuosius metus ir kas antri metai tarp 40-49 metų; 50-ties ir vyresnėms moterims patartina mamogramą pasidaryti kasmet.

Holy Cross Hospital is owned and operated by the Sisters of St. Casimir.

PIRMAJĄ „ARS” PARODĄ PRISIMENANT

VIKTORAS LIUTKUS

1932 m. spalio 30 d. Kaune, M. K. Čiurlionio galerijoje buvo atidaryta paroda, kuri tapo reikšmingu faktu XX a. Lietuvos dailės istorijoje. Parodos plakatas (aut. Juozas Mikėnas) skelbė, jog tai „Meno paroda“, tačiau prigio ir visoje spaudoje įsitvirtino „ARS” paroda. Jos dalyviai tapo arsininkais, tad palankios ano meno aplinkybės lakonišku trijų raidžių junginiu pristatė naują reiškinį. Apie jį, taip pat ir apie parodos sukeltas menininkų aistras, ligi tol nebūtą dailininkų kartų ir juos palaikančiųjų aštrų susidūrimą, parašyta, kalbėta labai daug. Esama ir arsininkų mito, jau keletą pastarųjų dešimtmečių pasotinčio dailininkus, tyrinėtojus, visuomenę.

Bet ką reiškė 1932 metų rudėnį 11 (pagal katalogo sąrašą) pirmosios parodos darbų? Ar jų kontekstas iš tiesų tuomet atrodė toks kontrastingas meninei aplinkai, toks nepriimtinas, nesuvokiamas vyresniajai kartai, kuri, smarkiai pakritikuota P. Galaunės parašytame straipsnyje „Lietuvių meno keliai“, išsivysčiusi leidyne „ARS”, metėsi rasyti skundą Švietimo ministrui? Juk ne be naujiena Kaunui jau buvo jaunųjų dailininkų susivienijimui ir parodos (nuo 1930 m. gan aktyviai reikišė Nepriklausomųjų, N. Arbitblato, pasirodė dailininkai, kurių kūrybos stilius ryškiai skyrėsi nuo sutinkamų to meto lietuvių dailės horizontuose (S. Ušinsko paroda 1931 m., V. Kairiūkščio kūrinių Vilniaus dailininkų parodoje Kaune 1931-1932). Dar prieš pirmąją „ARS” parodą P. Galaunė atvirai kritikavo būsimą arsininkų oponentus, įgėldamas V. Didžiokui („liurbiškumas”), budindamas iš snaudulio J. Mackevičių ir J. Zikarą („Taip gerai Lietuvoje tylija, ramia rudens pilka dienele: nei lyja, nei šlapia, nei giedra...; „Gaisai”, 1931 nr. 3, 4). Buvo žinoma, ką kuria, kaip tapo Meno mokyklos pedagogas A. Galdikas, 1931 surengęs parodą Paryžiuje, kokius kūrybos ir estetikos principus išpažįsta M. Dobužinskis — I „ARS” parodos dalyvis, pakviestas į ją su gan aiškiu „solidžios figūros” statusu. V. K. Jonynas, A. Samuolis, V. Vizgirda jau buvo dalyvavę 1930 m. I Nepriklausomųjų parodoje. Žodžiu, „švelninančių” kontrastą aplinkybių galima atrasti nemažai.

Ir vis dėlto I „ARS” parodos atgarsis nuaidėjo skambiai. Kodėl?

Galima būtų paminėti keletą priežasčių. Visų pirma, arsininkų paroda išrodė žymiai tolygesnė, geriau sustyguota nei ankstesnės jaunųjų parodos. Nebuvo balasto, atsitiktinių darbų ir jų autorių, jų gausos (antai, I Nepriklausomųjų parodoje dalyvavo 17 autorių). Aštuoni dalyviai (jeigu nepridėsime kvietinės figūros, M. Dobužinskio) su savo darbais — jau aiškūs nusistatymas atsiriboti, atsiskirti abejotinos ir jiems nepriimtinos kūrybos. Kaip tik toks nusistatymas, kolekcijos subalansavimas suteikė arsininkų ekspozicijai sutelktą, angažuoatą, artimos meninės pozicijos atstovaujantį, kolektyvo įvaizdį. O juk būta ir rizikos: Galdikas, Gudaitis, Mikėnas, Samuolis, Vizgirda — branduolys, tuo tarpu grafikai Jonynas, Steponavičius dar studijavo Paryžiuje, Kulakauskas — Kauno meno mokykloje. Vienų pasirodymas — jau jėgos, tegu ir bręstančios, jaunos, parodymas, kitų — avansas.

Antra, arsininkų kūrinių, jų manifestas „ARS” leidyne (redagavo keturvėjininkas P. Tarulis-J. Petrėnas) pateko į 1930-1932 m. vykusią literatūrą, muziką, dailininkų, pedagogų pasisakymų apie „tautinį stilių”, „savitumą”, „lietuvių kultūros kryptį” ir pan. atmosferą. Jų kūryba bei idėjos tapo erzinančių vyresniuosius kolegas dalyku, o modernumo ir primityvumo puoselėjimas tapo ilgakos polemikos, skundų, pedagoginės demagogijos, „auklėjimo” ir t.t. objektu. Tad „ARS” tarsi „apšaudė” ir išjudino nusistovėjusius dalykus: kas yra menas, meniška, gražu, liaudiška, tradicija ir kt. Nuo šiol labai aiškiai poliarizavosi, kas už ką ir prieš ką.

Trečia, be abejo, buvo užgauta ir vyresniųjų ambicija, jų pedagoginiai nusistatymai, prisiminti ne per seniausią kivrčai ir konfliktai (1929 m. streikas Kauno meno mokykloje). P. Galaunės ir J. Vienožinskio straipsniai tik kaitino santykius, didino įtampą (anksčiau jai recencijos, pasisakymai, suprantama, taip pat neliko nepastebėti, nors ir apeiti, nutylėti). „ARS” manifesto paskutiniai žodžiai — „bet vis dėlto pradedam” — buvo iššūkis bet kokiems tramdymams, draudimams, abejonoms. Lyg pomaironinė poetų karta, arsininkai sakė „sudiev” svajingai romantikai ir per aukštai užkeltiems idealams, buvo pagal ano meto mūsų dailės matmenis „gero kalibro” užtais. Neatsitiktinai, matyt, vyresnieji pasisakys ir padarys keistoką, vaikišką išvadą, kad P. Galaunė, neatsiklausęs M. K. Čiurlionio galerijos komisijos (t.y. Didžioko, Mackevičiaus, Varno, Zikaro) įsileido „kairės krypties” parodą. Toks apibūdinimas, atrodo, turėjo užkrato, kad 1934 m. P. Cvirkai leido energingai pridėti ir klasinį įvertinimą: „arsininkų tragedija — smulkiai buržuazinį inteligentų tragedija”. Sic! P. Galaunė neabejotinai tenka I „ARS” parodos svarbiausio rėmėjo, autorių gynėjo ir skaitintojo vaidmuo (prisiminkime čia ir jo atsakymą Švietimo ministrui į vyresniųjų dailininkų skundą. Jis ištisai spausdintas „Literatūroje ir mene”, 1992.11.28).

Pakartoti, visiškai atkurti 1932 m. parodos sudėtį nebeįmanoma. Neišliko kai kurie kūriniai (pvz. J. Mikėno „galvos”), sunku pasakyti (kataloge darbai be duomenų, datų), kuriais piešinius parodai pateikė J. Mikėnas, A. Gudaitis, kuriuos variantus, iš gausių „moters galvų”, „čigonų”, „gėlių”, „kapinių”, „kapinių tvorų” serijų, eksponavo A. Galdikas. Vargu berasime ir visus eksponuotus M. Dobužinskio darbus. Keitėsi ir kūrinių pavadinimai. Todėl, minint I „ARS” parodos 60 metų sukaktį, Kauno M. K. Čiurlionio dailės muziejuje buvo pasitelkti ir kai kurie II „ARS” parodos (1934 balandžio 15 — gegužės 6) kūriniai. Vadinas, „Reminiscencia” — pirmiausia — priminimo paroda, bandymas nors kiek atkurti tą dvasią, kuri buvo kūriniams kabant vienas šalia kito. Nuolatinėje muziejiaus ekspozicijoje „ARS” tapyba, skulptūra, grafika, piešiniai ir kt. išskirstyti.

Pirmosios parodos reikšmės, įvertinus ne vieną šalia plėtojamą dailės reiškinį, negalime taip pat ir perversinti. Galbūt lemtingu veiksmu buvo labai palankiai susiklosčiusios įvairios aplinkybės: meninės, psichologinės, dailininkų biografijos, jų veiklos, tautinės kultūros situacija. Ji betgi sa-

„Kernavės” tunto paviljonas Čikagos skautų, čiu Kaziuko mugėje. Šalia savo sukurtų Vilniaus verbu vs. Laima Luneckienė.

Nuotr. N. Užabalienės

KINAS

Jau kelinti metai Lietuvoje, tarp labai daug laikraščių ir žurnalų, leidžiamas puikiai atrodantis ir skoningai išleistas žurnalas, pavadintas „Kinas”. Viršeliuose spalvotos nuotraukos; labai platus ir įdomus turinys; Vaitkaus strazdas žalias paukštis. Tai filmas, persmelkiantis tylėjimu, daug kur veikiantis abstrakcijomis, simboliais, juos komponuojant, nurodant kaip jau žinomus žiūrovui. Jį savaip išryškina P. Budrys ir V. Kelmelytė, kurių pantonomos judesys, žvilgsnis išreiškia vidinę dvasinę esmę. Filmas gerai įvertintas ir vertinimo puslapis labai meniškai iliustruotas. Antro filmo vertinimo apžvalga — tai Raimondo Vabalio „Skrudis prisiminus”. Dariaus ir Girėno dokumentalinis filmas, kuriam reikėjo nemažai pastangų ir kovojimo ryžto su tuometinio biurokratinio režimo atstovais, kad jų nuomone tarytum leda pralaužtum. Labai išsamus trijų puslapių straipsnis, aprašantis ne tik filmo vertinimą, bet ir kovą dėl jo atsiradimo. Filmo rež. Raimondas Vabalas aprašo įvykius, likusius anapus filmo „Skrudis per Atlantą”. Spausdinami ir filmo dekoracijų eskizai bei nuotraukos. Toliau paminėtas gabus latvių rež. Juris Podnicks. Su didele užuojauta apgailestaujama, kad jis dar pačioje jaunystėje išskeliavo, palikęs daug nebaigtų darbų.

Paminėtas ir Vlodo Navasaičio „Rudens sniegas”. To filmo gražus ir prasmingas pristatymas gabus latvių rež. Juris Podnicks. Su didele užuojauta apgailestaujama, kad jis dar pačioje jaunystėje išskeliavo, palikęs daug nebaigtų darbų. Paminėtas ir Vlodo Navasaičio „Rudens sniegas”. To filmo gražus ir prasmingas pristatymas gabus latvių rež. Juris Podnicks. Su didele užuojauta apgailestaujama, kad jis dar pačioje jaunystėje išskeliavo, palikęs daug nebaigtų darbų.

Einu į kiną

Tai kitokia Indija. „Salam”, Bombėjau” — kupinas lyrizmo ir humoro filmas. Pagal užsienio spaudos autorius, kurie filmą

vaip vainikavo ir dailės, apskritai meno, raidos tarpsnį: kad susidūrė tradicijos ir naujovės, Kaunas ir Paryžius. Ji buvo tarsi paskatinimas ir patiems grupės nariams, padėjęs įveikti kliūtis ir galbūt savo pačių atsargumą. Užtant su antrąja „ARS” paroda grupė, anot A. Gudaičio (1934), išėjo „drąsiai ir neabejodama”.

aprašo labai teigiamomis spalvomis, sakoma, kad tokios gatvės, kokia parodyta filme, dar nėra buvę. „Salam, Bombėjau” buvo labai gerai įvertintas tarptautiniuose Lokarno ir Edinburgo festivaluose. O 1988 metų Kinų festivalyje filmas tapo tikra sensacija. Publika sukėlė jam dvidešimties minučių ovacijas. Režisierė Mira Neir už geriausią debiutą gavo „Aukso kameros” premiją. Filmas susilaukė pasaulinio dėmesio.

Video

Čia paminėtas Hervé Guibert „Mirties kronikos”. Juodas nostalgijos koloritas. Jo pokalbio su Andrejumi Tarkovskiu fragmentai. Kai jį paklausia: „Kur jūs kančios šaknys”? Jis atsako taip: „Fakte, kad žmogus nugrimsta materialiniuose dalykuose. Per visą istoriją materialinė pažanga, skirtingai nuo dvasinės raidos, žingsniavo pirmyn didžiuliais žingsniais. Žmogus nesuprato, kad šis augimas nesiderina su juo dvasia”. Kai jį paklausia: „kas jums davė teisę taip apie žmogų kalbėti”? Jis pabrėžė, kad žmonės pamiršta, jog turi ir dvasinį gyvenimą. Taigi jo dvasinės ir filosofinės mintys pateikiamos net per keletą puslapių. Paminėta jo knyga, kuri 1990 metais sukėlė didelį susidomėjimą ir per keletą mėnesių buvo išparduota 130,000 egzempliorių. Jo filmas „Gėda arba begėdiškumas”, kuriame Harvė Gubert išdėstė savo gyvenimo agoniją, po jo mirties buvo labai gerai įvertintas ir sukėlė dėmesį.

Baigiamuose puslapiuose gražiai spalvinga nuotrauka garsios Holivudo žvaigždės Ginos Lollobrigidos. Paminėtas ir Paul Newman ne tik kaip ga-

bus aktorius, bet ir kaip režisierius bei gabus maisto produktų tinklo savininkas: jo firma daug produktų eksportuoja į užsienį. Na ir gal paskutine nuotrauka pristato lenkų aktorę, kuri vaidinusi keliuose filmuose, nors kritiškai vertina lenkų filmus. „Bijau, — sako ji, — kad netrukus mūsų kino pagrindinė tema bus tokia: kaip išvengti mokesčių mokesčio ir kaip išgyventi, gaunant labai nedidelę algą.

„Kinas” mėnesinis žurnalas; jo vyriausias redaktorius Linas Vildžiūnas (Atsakingoji sekretorė — Jūratė Palionytė), meninis redaktorius Jokūbas Jancovskis. Žurnalas įdomus tiems, kurie domisi pasauliniais filmais, jų darbais bei technika.

Juozas Kaributas

BENDRAUJA LIETUVOS IR ŠKOTIJOS JEZUITŲ KOLEGIJOS

Glasgow miesto Šv. Aloyzo Katalikškos Jezuitų kolegijos vardą gerai žino Kauno Jezuitų gimnazijos moksleiviai ir mokytojai, kaip rašoma „Kauno dienoje” (1993.IV.15). Jo pedagogai jau lankėsi Kaune, vėliau pakvietė paviešėti pas save ir grupelę kauniškių pedagogų.

Jie tris savaites turėjo galimybę bendrauti ne tik su kolegijos pedagogais ir moksleiviais, bet ir apsilankyti šv. Andriejaus kolegijoje, kur kelia kvalifikaciją visos Škotijos pedagogai, susipažinti su jezuitiško auklėjimo tradicijomis bei mokyklos sistema.

Coatbridge Techniškosios kolegijos vadovybė padovanojo kauniečiams keliolika kompiuterių, Šv. Aloyzo kolegija padarė specialią aparatūrą kalboms mokytis.

A.†A.

MARYTEI GARKŪNIENEI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame vyrą ANTANĄ, broli JUOŽĄ su šeima bei kitus gimines.

Pusseserė Dalė Mečkauskienė su šeima
Bernadeta Zeikienė ir vaikai

Lietuvių įstaiga Toronte siūlo paslaugas:

garantuotas apdraustas ir greitas (iki 14 dienų) pinigų pervedimas į Lietuvą, gavėjui namus.

Už pinigų pervedimą imamas tik 4% mokestis nuo sumos + \$14.00 už pinigų pristatymą.

Pvz. siunčiant \$100.00 sumą imamas \$4.00 pervedimo mokestis + \$14.00 pristatymo mokestis. Viso tik \$118.00.

* Siuntėjas gauna kvitą su gavėjo parašu.

* Garantuotas slunčiamos pinigų sumos ir gavėjo adreso slaptumas.

Priimame čekius arba pinigines perlaides Gintaras Express vardu. Rašykite: Gintaras Express, 1968 Bloor St., W., Toronto, Ont., M6P 3K9, Canada.

Smulkesnei informacijai skambinkite: tel. (416) 604-4400, Fax (416) 604-9748.

DRAUGAS, antradienis, 1993 m. balandžio mėn. 27 d.

5

A.†A.

ALBINAS AUGUSTINAS AUGUSTINAVIČIUS

Gyveno Chicagoje, Marquette Parko apylinkėje. Po ilgos ligos mirė 1993 m. balandžio 26 d., 10:01 val. ryto, sulaukęs 77 metų.

Nuliūdę liko: žmona Mary, sūnūs — Albinas ir Jonas su šeimomis Lietuvoje; anūkės — Rita Halac su vyru Timothy, Jane Kapočius ir Aurelija Kapočius; pusseserė Susie, gyv. Grand Rapids, MI.

Velionis pašarvotas antradienį, balandžio 27 d. nuo 2 iki 9 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks balandžio 28 d., trečiadienį. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėtas į Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje 9:30 val. ryto įvyks gedulingos šv. Mišios už velionio sielą. Po Mišių velionis bus nulydėtas į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę žmona, sūnūs, anūkės ir kiti giminės.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus / Donald M. Petkus. Tel. 312-476-2345 arba 1-800-994-7600.

Kuratoriumi

A.†A.

KOSTUI TAMULĖNUI

mirus Švedijoje, Goeteborg mieste, broliui kuratoriui MATUI ir jo šeimai, Racine, WI nuoširdžiai užuojauta reikia ir kartu liūdi

Lietuvių Evangelikų Reformatų kolegija

A.†A.

Teis. VYTOLD C. YASUI

Chicagoje mirus, žmoną mokytoją JOSEPHINE, dukrą JOANNE, sūnų MARTIN, jų šeimai, giminei ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu dalinuosi jų skausmu.

Adolfas Šimkus-Šimkevičius

LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ SĄJUNGA

Turi laidotuvių patalpas visose Chicago miesto apylinkėse ir priemiesčiuose. Patarnavimas 24 val.

GAIDAS DAIMID

FUNERAL DIRECTORS and EUDEIKIS FUNERAL HOME

BRIGHTON PARK 4330 S. CALIFORNIA AVE. TOWN OF LAKE 4605 S. HERMITAGE AVE. 1-312-523-0440 OR 1-312-927-1741

LACK & SONS

FUNERAL DIRECTORS

PALOS HILLS 11028 S. SOUTHWEST HIGHWAY HICKORY HILLS 9236 S. ROBERTS ROAD MARQUETTE PARK 6541 S. KEDZIE AVE. ALL PHONES 1-708-974-4410

PETKUS & SON

FUNERAL DIRECTORS

MARQUETTE PARK 2533 W. 71st STREET CICERO 1446 S. 50th AVE. PALOS HILLS 10201 S. ROBERTS ROAD LEMONT 12401 S. ARCHER AVE. (& DERBY RD.) LEMONT LOCATION OPENING JULY, 1993 ALL PHONES CHICAGO 1-312-476-2345 CHICAGO & SUBURBS 1-800-994-7600

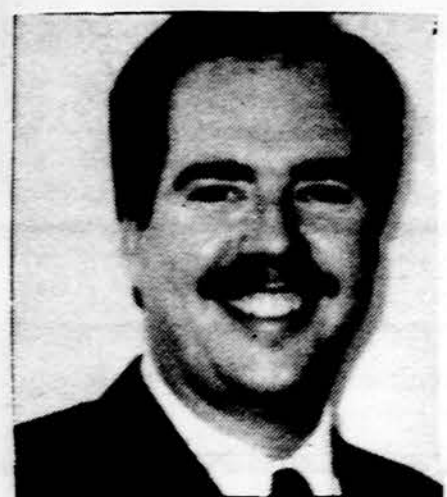
ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

x „Draugo“ renginių komiteto pasitarimas šaukiamas šį trečiadienį, balandžio 28 d., 6 val. vak. Marijonų vienuolyno patalpose. Malonėkite dalyvauti.

x Union Pier Lietuvių draugijos pavasarinis narių susirinkimas, kurio metu bus pagerbta lietuvė motina, šaukiamas gegužės 2 d., sekmadienį, 3 val. po pietų A. ir P. Mikštų patalpose. Kviečiami visi Union Pier Lietuvių draugijos nariai dalyvauti.

x Inž. Sigitas Vaznelis, su šeima gyvenęs Lemonte, kandidatavo į Lemonto „Road Commissioner“ poziją ir rinkimus laimėjo gero balsų persvara prieš 12 metųėjusį pareigas vietinį gyventoją. Sigitas turi reikiamas kvalifikacijas tam darbu, ir jo patirtis labai pagelbės tvarkyti kelių priežiūrą, statybą bei sutarps daug miestelio lėšų. To buvęs pareigūnas negalėjo padaryti, neturėdamas inžinieriaus laipsnio.

Sigitas Vaznelis yra visiems žinomų Natalijos ir solisto Jono Vaznelių sūnus.

Inž. Sigitas Vaznelis.

x Keturių dailininkų iš Pa-nevėžio – Eugenijaus Marcinkevičiaus, Ričardo Ničajaus, Romualdo Petrausko ir Osvaldo Juškos – meno darbų parodos atidarymas bus šį penktadienį, balandžio 30 d. 7:30 v.v. Čiurlionio galerijoje. Visuomenė kviečiama gausiai atsilankyti. (sk)

x „Lietuvos Vaikų Viltis“ ruošia linksnų popietę sekmadienį, gegužės mėn. 16 d., Oak Brook Drury Lane teatre. Vakariene – 5 val. p.p., o muzikinis vaidinimas „Fiddler on the Roof“ – 7 v.v. Auka tik \$50.00 asmeniui. Paremėkite sergančius Lietuvos vaikus, o taip pat pasidžiaukime kartu gražioj aplinkoj. Rezervuoti bilietus iki gegužės mėn. 1 d., prašome skambinti (312) 476-2655, (312) 476-0664 arba (708) 971-8862. (sk)

x „ŽAIBAS“ ketvirtį metai garantuoti ir patikimai pristato užsienietiškas maisto prekes Lietuvoje į namus. Dvylikos, labiausiai mėgiamų ir norimų paketų pasirinkimas. Visi užsakymai, pristatomi per 10 darbo dienų į namus. Kreiptis: „ŽAIBAS“, 9525 So. 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457, tel. 708-430-8090. (sk)

x Praėjusio šeštadienio laišku skyriuje kalbininko Pupkio vardas įrašytas klaidingai. Turi būti Aldonas (ne Alfonsas) Pupkis.

x Gen. T. Daukanto jūrų šaulių kuopos tradicinis pavasarinis rengimas bus gegužės mėn. 8 d., Šaulių namuose. Dalyvaujantieji bus vaišinami skaniais šaltais užkandžiais, šilta vakariene. Bus prarastas gausus vertingų laimėjimų dovanų paskirstymas. Veiks baras. Šokiama groso smagus Ramanausko orkestras. Kviečiami šauliai su savo svečiais ir šauliškios veiklos rėmėjai dalyvauti. Pradžią 7 val. vak.

x L.M.K. Fed. Čikagos skyriaus valdyba kviečia jaunos ir senus atvykti į Pavasario žiedų pokylį gegužės 16 d., sekmadienį, 5 val. p.p. Lemonto Lietuvių centre. Rezervacijoms skambinti Gražinai Latožienei – 708-598-8126, anketas ir nuotraukas siųsti Jeronimui Gaizūčiui, 7120 So. Ridgeway, Chicago, IL 60629.

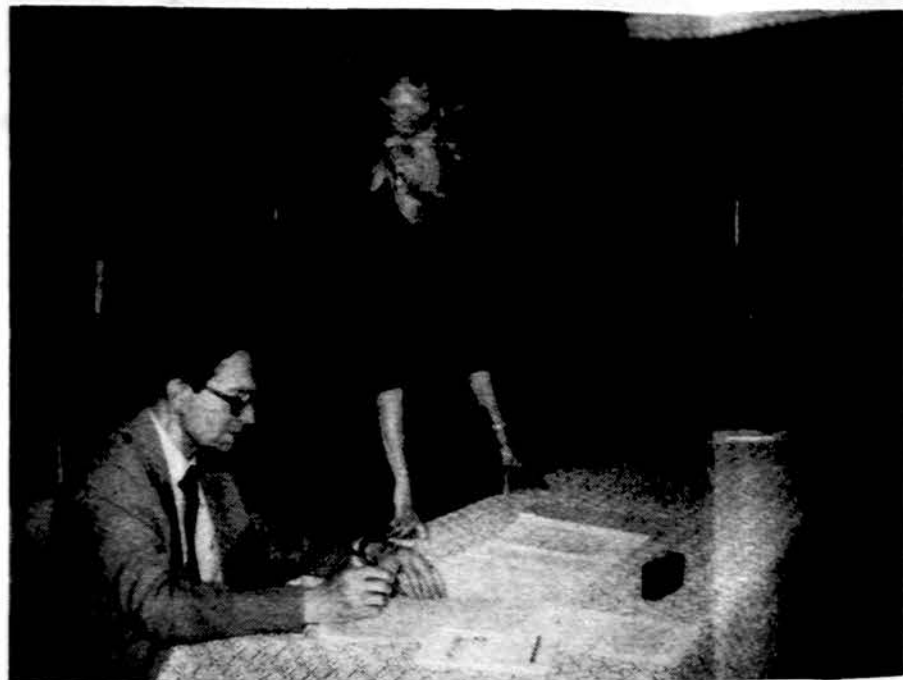
x Švč. M. Marijos Gimimo parapijos mokyklos Motinų klubo narės kartu dalyvaus šv. Mišiose sekmadienį, gegužės 2 d., 9:15 val. ryte, o po Mišių parapijos salėje bus pabendraujamas ir pusrūčiai. Motinos kviečiamos dalyvauti su savo šeimos nariais.

x Joniskiečių labdarystės ir kultūros klubo susirinkimas bus gegužės 4 d., 1 val. po pietų Kojak salėje (4500 S. Talman). Visi kviečiami susirinkime dalyvauti. Po susirinkimo – vaisės ir pabendraujimas.

x Šiltos žiemos, lietuviška, veikla, graži gamta, žemi mokesčiai – visa tai rasite St. Peterburgo apylinkėse, Floridoje. Namai ir butai nebrangūs, o juos įsigyti Jums nuosirdžiai padės patyręs namų prekybos agentas Vladas Maželis. Skambinkite (813) 938-4613. (sk)

x Siuntiniai į Lietuvą greičiausiai pristatomi per BALTIA EXPRESS. Oro siuntos per 10 dienų! Skambinkite nemokamai: tel. 1-800-SPARNAI arba 1-800-772-7624. Arba pristatykite siuntinius adresu: 3782 W. 79 St., Chicago, IL 60652. (sk)

x KAIRYS BALTIC EXPEDITING turi naują patarnavimą: Sudarome maisto siuntas Lietuvoje. Siuntinys Nr. 6 (viskas kilogramais): 10 miltų, 10 cukraus, 5 ryžių, 2 makaronų, 2 liet. sūrio, 1 sviesto, 3 rūkyt. kumpio, 3 rūkyt. dešros, 1 pupelių kavos, 2 kg. apelsinų, 1 kg. bananų, 1 kg. razinų, 2 lt. saulėgrąžų aliejaus, 20 kiaušinių; 45 kg (apie 100 sv.) TIK \$80 US. Rašyti: G. V. Kairys 517 Fruitland Rd., Stoney Creek, Ont., Canada L8E 5A6, Canada; tel. 416-643-3334, fax 416-643-8980. (sk)

Čikagos Lietuvių fronto bičiulių sambūrio rokoje su Lietuvos Seimo atstove Nijole Ambrazaityte: susitikimui pirminkavęs Juozas Baužys, Nijole Ambrazaityte ir Aldona Šmulkštienė. Vakaronė vyko balandžio 21 d.

VAIKAI – NE ŠIUOKSLĖS

Lietuvoje yra apie 10,000 našlaičių, arba vaikų be tėvų globos. Kovo mėnesį Čikagos priemiestyje Lemonte, Lietuvių pasaulio centre įsisteigė Lietuvos našlaičių globos būrelis „Saulutė“, veikiantis Pasaulio lietuvių bendruomenės prieglobstyje. Kitas susirinkimas LPC konferencijų kambaryje bal. 25 d., 11:45 val., po Mišių. Būrelio tikslas: visokeriopai kelti Lietuvos našlaičių gerovę, ypač atkreipiant kitataučių dėmesį ir dosnumą Lietuvos našlaičių labui. Tačiau kitataučiai apie Lietuvos našlaičius gali sužinoti tik per mus, todėl kiekvienas lietuvis gali jaustis lyg apatals, pranesdamas kitiems apie našlaičių padėtį ir kviesdamas juos į talką. Dabar pravedamas įvairių „kimštinių“ („stuffed toys“), naujų arba gerame stovyje. Kiekvienas galime suorganizuoti rinkliavą tarp savo bendradarbių, organizacijų, parapijos narių, mokyklų ir

x Parduodame bilietus kelionėms į Lietuvą ir į visus pasaulio kraštus geriausiomis kainomis. Skambinti: T. Lesnianskienei, TravelCentre, Ltd., tel. 708-526-0773. (sk)

x SKRYDŽIAI Į VILNIŲ dar vis pigūs! Iš New Yorko \$780. Išskristi iki birželio 1. Skambinti „Vytyt“ 1-800-952-0119. (sk)

x Gera naujiena Detroito lietuviams: Baltia Express atstovai „Europe Enterprise“ pristatė siuntinius į Lietuvą. Pristatykite adresu: 320 E. Twelve Mile Rd., Ste. 205, Warren, MI 48092 arba skambinkite tel. 313-558-9906. (sk)

x „Tarp lenkų ir lietuvių nacionalizmą – Mykolo Romerio pamoka“. Šią temą aptars istorikas Egidijus Aleksandravičius balandžio mėn. 30 d., penktadienį 7:30 v.v. Balzeco Lietuvių Kultūros muziejuje. Šiuo metu istorikas Egidijus Aleksandravičius yra Fulbright programos vizituojantis profesorius Illinois universitete, Lietuvių Kalbos Katedroje. Lietuvoje Egidijus Aleksandravičius dėsto Vilniaus universitete „Devynioliktojo amžiaus Lietuvos politinės ir kultūrinės minties“ kursą, o Vytauto Didžiojo universitete Kaune – „Lietuvos istoriografijos“ kursą ir taip pat yra Lietuvos Istorijos instituto, reziduojančio Vilniuje, Kultūros Istorijos skyriaus vedėjas. Kas laimės Nepriklausomoje Lietuvoje: etninės valstybės ar politinės valstybės koncepcija? Egidijaus Aleksandravičiaus paskaitos rengėjai, „Akiračių“ redakcija, visus kviečia įsigilinti į šią Lietuvos užsienio politikai svarbią temą. (sk)

universitetų. Reikia paskatinti lietuvių klubus mokyklose. Praveisti „kimštinių“ vaikų Lietuvos našlaičiams. Šiuo metu Raminta Lapšienė organizuoja tokią rinkliavą St. Mary's parapijoje Buffalo Grove, o Donna Naujokas (mokytoja Rolling Meadows High School) stengiasi praveisti vaikų per visą School District 214. Surinktus „kimštinius“ galima pristatyti į tam tikslui pastatytas dėžes Jaunimo centre, Lion Frame Gallery ir Lietuvių pasaulio centre, koridoriuje prie kondominijumų. Spalio mėnesį bus išsiųstas talpintuvus. Tikimasi, kad kiekvienas našlaitis Kaledoms gaus „kimštinių“ ir pajus simbolinę šilumą, kad pasaulyje yra ne vienas, kad kas nors juo rūpinasi, jį myli ir nori, jog jam gyvenime sekstų.

Alfredas Gindžiūšas sausio mėn. Nr. 1, „Atgimime“, straipsnyje „Be kaltės kaltieji“ pasakoja, kad kai kurie tėvai dėl įvairių priežasčių patys atiduoda vaikus į vaikų namus. Bet skaudžiausia, kai patys vaikai prašo, kad iš tėvų būtų atimtos teisės. „O juk maži jie dažniausiai būna kantrūs, skriaudami ir nepriteikę greit užmiršta, dovanuoja tėvams daug ką – lėbavimą, valkatavimą,

x Puiki dovana Motinos Dienos proga – linksmas muzikinis veikalas „Fiddler on the Roof“ su vakariene gražiam Oak Brook Drury Lane Teatre, sekmadienį, gegužės mėn. 16 d. 5 val. p.p. O didžiausia dovana – grąžinti Lietuvos vaikūčius sveikata, paremiant „Lietuvos Vaikų Vilties“ darbus. Bilietus užsisakyti prašome iki gegužės mėn. 1 d. skambinant (312) 476-2655, (312) 476-0664 arba (708) 971-8862. (sk)

x Stasys Mileris iš Barčiūnų km., Lazdijų rajono nuosirdžiai dėkoja tiems Amerikos ir Kanados lietuviams, kurie dosniai atsiliepė į jo pagalbos prašymą ir jo šeimą parėmė įvairiomis dovanomis. (sk)

x Jei kas iš turinčiųjų Aleksandro Pakalniškio knyga Sniego gniūžtei tirptant (Chicago, 1984) sutiktų su ja skirtis, malonėkite parašyti Aušrei Liulevičienei, c/o „Draugas“, 4545 West 63rd St., Chicago, IL 60629 arba paskambinti (312) 585-9500. Jaunam istorikui, renkančiam Antrojo pasaulinio karo pabėgėlių iš Lietuvos ir išeivių Amerikoje memuarinę literatūrą ir norinčiam turėti pilną Aleksandro Pakalniškio prisiminimų knygų komplektą, kaip tik šios vienos knygos trūksta, nes jos laida išsibėgusi. Už knygą atsišvelgiant ir į tai, kad ji retinė, bus tinkamai atsilyginta, o taip pat ir už jos persiuntimą. (sk)

muštynes“. Pasirodo, kad prie Vilniaus yra šiukšlynas, prie kurio palapinėse gyvena žmonės. Apleisti vaikai rausiasi šiukšlyne, kurio kvapas jaučiamas net už kelių kilometrų. Čia randama visko – lavonų, maisto atliekų, skudurų, butelių ir toksinės medžiagos. „Iš to šiukšlyninio pyrago“ gelmių veržiasi metano dujos – ink ir degink. Šis „pyragas“ – prifarširuotas galvaninių elementų ir luminescencinių lempų su gyvsidabriu, vaistų, biocidų atliekų, tepalų užterštas. Pilamos cheminės atliekos... Vežami iš ligoninių tvartais su infekcinių ligų bacilomis... Ir duona, kurią išsikapstę valgo sąvartyne gyvenantys vaikai...“

Autorius pasakoja apie suiktus vaikus: „...Ant kalnelio pamatome padžiautus drabudžius, prie žemos palapinės, taip pat surestos iš atliekų. Šalia lauko – du murzini vaikai. Mergaitė ir berniukas. Išsiganę pravirksta. Broliukas užlenda sesutei už nugaros ir nutyla. Mergaitė, pasišildžiusi skardineje vandens, sako ketinusi skalbti savo megztuką. „Virtuvė“ – paprasčiausias laukas ir ant dėžės sukrutai rakandai. Aplink – purvas, maisto likučiai. Ant palapinės, į kurią galima tik repečkom įlipti, sudėti „skanumynai“: šiukšlynas rastas sušūtinis su sūriu, apipęs laikraščiu mėšos gabalas, polietilino maišelyje – kažkokios uogienės likučiai. Palapinės viduj – skarmalai, tai yra, patalai. Dešinėje – žaislinė lovytė, o ant jos – lėlytė. Kvepalų buteliukas – pilnas! Kabo žurnalai „Katalikų pasaulis“, „Krantai“, vaikiški drabužėliai. Net tarp šio neapsakomo skurdo sąvartynės, vaikai susikūrė savo pasaulėlį, susikūrė savo svajonę, gal bent tuo mėgindami atsiboti, nuo klaidios realybės...“

Kaip Lietuvoje žiūrime į vaikus be tėvų globos, galime šiek tiek spręsti iš vaiko pasisakymo apie ateitininkų stovyklą – „Čia mūsų niekas nemuša“. Arvydo Jockaus straipsnyje gruodžio 22 d. „Lietuvos aide“ aprašomi du berniukai, rasti pusiau naktį žurnalisto pastato koridoriuje ir prašantys nakvynės. Jockus rašo: „Esu matęs ne vieną valstybės išlaikomą našlaitį – šitų vargšų su niekuo nesupainios – todėl neabejoju, kad prieš mane tikrų tikriausiai vaikų namų auklėtiniai“. Žurnalistas naktį priėmė vaikus, pavalgydino. Paaiškėjo, kad Juozukas ir Mindaugas, kurie tėvų visai neprisimena, nutarę stengtis susirasti Mindaugo mamą. Jis visuomet gyvenęs valdiškuose namuose. Žurnalistas pasistengė vaikams padėti, paskiau „Lietuvos aide“ redaktorius davė žurnalistui pinigų grąžinti vaikus į Jėzną, kur jie mokosi „specialiosios internatinės mokyklose šeštoje klasėje“ ir padengė žurnalisto „naktines išlaidas“. Jockus toliau rašo apie internatą: „Tuos namus vaikai liūdnei vadino kalėjimu“. Atrodo, kad vieni yra „visiškai vieniši“, o kiti turi giminių, pas kuriuos kartais išvyksta šventėms. Paklaustas, ką pasakytų, jei rastų savo mamą, Mindaugas atsakė: „Pasveikčiau, pakalbėčiau, pasakyčiau: Mama, gal galai pas tave kelias dienas pabūti?“ Jockus klausia: „Ar teks jam kada laimėti iš tų tuos brangius išsvajotus, išsapatuotus žodžius: Labas, mama!“

Nėra nepilnaverčio žmogaus. Nėra nepilnaverčio vaiko. Kiekvienas vaikas – tai pumpurėlis, kuris atsiskleidęs gali teikti džiaugsmą ir tiesti ranką kitam, kad ir kito gyvenimas neuveiktų veltui. Besistengdama padėti Lietuvos našlaičiams, „Saulutė“ stengiasi padėti tautos brangiajam turtui.

x Kenosha News dienraštis įsidėjo žinutę apie to miesto gyventojų Stefani ir Zeno Lukauskų sūnų Arvid J. Lukauską (Arvidą?), kuriam Pennsylvanijos universitetas suteikė daktaro laipsnį iš Tarptautinių ryšių. Jis yra baigęs Bradford aukštesniąją mokyklą Kenoshoje, bakalauro laipsnį gavęs Wisconsin universitete Madison, o magistro – Madride, Ispanijoje. Šiuo metu A. J. Lukauskas dėsto Columbia universitete New Yorko mieste.

x „Grandinėlės“ koncertas – tai ne eilinis renginys Lietuvių pasaulio centre, Lemonte. „Grandinėlė“ atvyksta iš Clevelando pasidalinti su žiūrovais savo 40 metų gyvenimo patirtimi ir džiaugsmu. Nors šios grupės šokėjų gretos keičiasi, bet jos pradininkų – Liudo ir Aleksandro Sagių – įskiepyta meilė tautiniam šokiui nesikeičia. Savo atvykimu „Grandinėlė“ remia PLC kultūrinį gyvenimą. Pagerbime ir pasidžiaukime „Grandinėlė“, o savo dalyvavimu koncerte paremsime Centrą. Koncertas įvyks ateinančią šeštadienį, gegužės 1 d., 7 val. vakaro Lemonte. Kviečiame!

x Stasys Mileris iš Barčiūnų km., Lazdijų rajono nuosirdžiai dėkoja tiems Amerikos ir Kanados lietuviams, kurie dosniai atsiliepė į jo pagalbos prašymą ir jo šeimą parėmė įvairiomis dovanomis. (sk)

x Jei kas iš turinčiųjų Aleksandro Pakalniškio knyga Sniego gniūžtei tirptant (Chicago, 1984) sutiktų su ja skirtis, malonėkite parašyti Aušrei Liulevičienei, c/o „Draugas“, 4545 West 63rd St., Chicago, IL 60629 arba paskambinti (312) 585-9500. Jaunam istorikui, renkančiam Antrojo pasaulinio karo pabėgėlių iš Lietuvos ir išeivių Amerikoje memuarinę literatūrą ir norinčiam turėti pilną Aleksandro Pakalniškio prisiminimų knygų komplektą, kaip tik šios vienos knygos trūksta, nes jos laida išsibėgusi. Už knygą atsišvelgiant ir į tai, kad ji retinė, bus tinkamai atsilyginta, o taip pat ir už jos persiuntimą. (sk)

VAKARONĖ SU SEIMO ATSTOVE N. AMBRAZAITYTE

Balandžio 21 d. LF bičiulių susirinkime kalbėjo Vilniaus Operos ir baletų teatro solistė ir seimo atstovė Nijolė Ambrazaitytė, kuri 9 m. yra išbuvusi Sibiro tremtyje. JAV lankosi pakviesta Čikagos Lietuvių Operos, kur Bellini „Normos“ pastatyme dainavo Adalgisos partiją.

Seime ji ne naujokė, nes jau treči metai parlamentare, turinti derinti savo muzikinę ir politinę veiklą. Ji stengiasi visiems padėti, bet ypač pensininkams, invalidams ir buv. tremtiniais. Žmonės ją rėmė ir išrinko atstove. Ji daug skaitė ir yra daug keliavusi po įvairius kraštus. Jos nuomone, lietuviai yra gabūs, išradingi ir atsparūs, dėl to Lietuva turėtų suklestėti, kaip ir daugelis kitų tautų.

Ji priklauso Tėvynės Santaros Piliųjų Chartijos frakcijai. Dabar Lietuvoje kuriamą naują partiją, kol kas vadinamą Tėvynės Atgimimo sąjunga, kurios suvažiavimas įvyks gegužės 1 d. Jai buvo pavesta supažindinti išeivijos lietuvių su tos partijos siekais, nes Tėvynės Santaros atstovams kelionių į užsienį nepramatyta. Jų darbas sutinka daug kliūčių, bet jie buvo pirmieji, balsavę už Nepriklausomybę, ir dabar nori, kad jų darbas būtų tęsiamas ir rinkimų pažadai vykdomi. Ji perskaitė du dokumentus, supažindindama su tos naujos partijos, Tėvynės Atgimimo sąjungos, siekais. Į juos kviečiama ir išeivija įsijungti. Jie, reikia manyti, bus paskelbti mūsų spaudoje.

Padėtis Lietuvoje dabar neaiški ir sunki. Žmonės yra lyg kryžkelėje: vieni eina į dešinę, kiti į kairę, o dar kiti – sau dauguma. Bet ši dauguma po 2-4 m. jau nebus dauguma!

Baigdama įteikė pirm. J. Baužiui Lietuvos Konstituciją, pabrėždama, kad tai pagrindinis Lietuvos įstatymas, kurio turime laikytis.

x „Grandinėlės“ koncertas – tai ne eilinis renginys Lietuvių pasaulio centre, Lemonte. „Grandinėlė“ atvyksta iš Clevelando pasidalinti su žiūrovais savo 40 metų gyvenimo patirtimi ir džiaugsmu. Nors šios grupės šokėjų gretos keičiasi, bet jos pradininkų – Liudo ir Aleksandro Sagių – įskiepyta meilė tautiniam šokiui nesikeičia. Savo atvykimu „Grandinėlė“ remia PLC kultūrinį gyvenimą. Pagerbime ir pasidžiaukime „Grandinėlė“, o savo dalyvavimu koncerte paremsime Centrą. Koncertas įvyks ateinančią šeštadienį, gegužės 1 d., 7 val. vakaro Lemonte. Kviečiame!

Arvid J. Lukauskas

x Kenosha News dienraštis įsidėjo žinutę apie to miesto gyventojų Stefani ir Zeno Lukauskų sūnų Arvid J. Lukauską (Arvidą?), kuriam Pennsylvanijos universitetas suteikė daktaro laipsnį iš Tarptautinių ryšių. Jis yra baigęs Bradford aukštesniąją mokyklą Kenoshoje, bakalauro laipsnį gavęs Wisconsin universitete Madison, o magistro – Madride, Ispanijoje. Šiuo metu A. J. Lukauskas dėsto Columbia universitete New Yorko mieste.

Baigus kalbėti, buvo daugybė klausimų, kuriuos N. Ambrazaitytė labai išsamiai atsakinėjo. Čia bent keletas atsakymų.

Rinkiminių įstatymų pažeidimų buvo visoje Lietuvoje. Kalbėdamasi su žmonėmis, patyrė, kad kaimo žmonės buvo viršaičių gaudinami; kai kurie asmenys buvo paperkami, kad šmeižtų kandidatus.

Dabar 4 žmonės iš 10-ties yra dešiniojo sparno pusėje. Situacija Lietuvoje keičiasi, gyvenimas blogėja ir visi tai mato. Padažnėjo protestai prie seimo.

Atimant trims seimo atstovams teises, buvo nusižengta konstitucijai, nes joje parašyta, kad atstovs yra išrinktas, kai jo mandatas patvirtintas ir kai jis prisiekia seime. Šis pakeitimas, atmetant išrinktus ir patvirtintus seimo atstovus, yra negarbingas.

Dabar Tėvynės Santaros kolicija turi tik 49 atstovus ir neturės teisės net pateikti pasiūlymų dienotvarkę, o valdančioji partija priartėja prie ribos, kai turės daugumą konstitucijos pakeitimui.

Vilniaus miesto tarybos paleidimas, jos nuomone, yra neteisėtas, nėra konstitucinis: žmonės tarybą išrinko, o ne seimas, todėl žmonių reikalas yra atšaukti, ar palikti.

Ji linkėtų, kad LDDP nekolaboruotų su Rusija, kad darbuotųsi Lietuvos labui. Jos nuomone, bet kokia draugystė su buvusiais pavergėjais yra įtartina.

Nepaisant visų sunkumų, litą reikia įvesti, kad galima būtų stabilizuoti infliaciją. Tikisi, kad vasarą Lietuva turės savo litą.

Baigus atsakinėti į klausimus, sol. N. Ambrazaitytė dar nuotaikingai padainavo a capella vieną dainą „Linsma pavasario atėjo diena“ (žodžiai V. Kudirkos, muzika V. Žepkos).

Pirm. J. Baužys pakvietė visus kavutei, kur dar ilgai buvo kalbami ir diskutuojami pranešime kelti klausimai.

Aldona Šmulkštienė

x Lietuvos Dukterų Draugija ruošia pavasario pokylį š.m. gegužės 8 d. 7 v.v. Jaunimo centre. Visi nuosirdžiai kviečiami dalyvauti. Laimė išmėginti reikalingos dovanos. Bilietai gaunami Lietuvos Dukterų nameliuose, 2735 W. 71 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-925-3211. (sk)

x Kristina Pabedinskaitė, gyv. Paryžiuje, kūrė gintaro-sidabro papuošalus. Šių papuošalų paroda, autorei asmeniškai dalyvaujant, įvyks „Ancient Echoes“ galerijoje, 1800 N. Clybourn, tel. 312-337-7733, (Halsed, North ir Clybourn sankryža), gegužės 1 d., šeštadienį, 12-5 v.p. Visuomenė maloniai kviečiama atsilankyti ir pamatyti Kristinos ir kitų menininkų kūrybą. (sk)

x TIK \$35 kava, arbata, kakava, apelsinų koncentratas, aliejus, mėšos konservai, vitaminai – viskas užsienietiška. 55 sv. įvairaus maisto – \$98. Produktai užsienietiški, išskyrus mėšos gaminius ir sūrį. 45 sv. įvairaus maisto be mėšos – \$75. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772. (sk)

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v.r. iki 1 val. d.

Skaitykite ir remkite vienintelį išeivijos lietuvių dienraštį

DRAUGA

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime „Draugo“ dienraščiui
(4545 W. 63rd. Str., Chicago, IL 60629)

DRAUGAS

MŪSŲ IŠEIVIJOS PASIDIDŽIAVIMAS IR KULTŪROS ŠVYTURYS.